

SLOVENSKI

Uredništvo: Ulica Cankarjeva, podjetje Slovenski poročevalec - Direktor: Rudi Janžura. Glavni odgovorni urednik: Sergej Vodojak. Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1 I a, telefon 23-522 do 23-524. - Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/II, telefon 23-522 do 23-524. - Oglašni oddelek: Ljubljana, Titova cesta 7, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike: 20-464, za zunanje: 21-822. - Poštni predel št. 29. - Ziro računa pri Komunalni banki Ljubljana št. 40-KB-3-Z-367. - Mesečna naročnina 250 din.

Poročevalec

PRVI PREDHODNI SEJI ZVEZNEGA ZBORA IN ZBORA PROIZVAJALCEV ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

Ljudski poslanci so se sestali

Seji zveznega zbora so prisostvovali predsednik republike Tito ter podpredsednika zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj in Aleksander Ranković

BEOGRAD, 17. apr. (Tanjug) S prvimi predhodnimi sejami zveznega zbora in zbora proizvajalcev, ki sta se začeli ob 10. dopoldne, se je začelo zasedanje zvezne ljudske skupščine četrtega sklicanja.

Nekoliko trenutkov pred začetkom seje zveznega zbora je v dvorano tega zbora vstopil predsednik republike Josip Broz-Tito skupaj s predsednikom zvezne ljudske skupščine Petrom Stambolićem in podpredsednikoma zveznega izvršnega sveta Edvardom Kardeljem in Aleksandrom Rankovićem.

Preden se je začela seja, je sekretar zvezne ljudske skupščine Mitar Bakić predlagal, naj začne prvo predhodno sejo po letih najstarejši ljudski poslanec dr. Ivan Ribar. Prihod dr. Ribarja za predsedniško mesto so poslanci pozdravili z dolgotrajnim odobravanjem.

Ko je dr. Ribar zatem začel prvo predhodno sejo zveznega zbora, je sporočil, da je med poslance razdeljeno poročilo **Zahteve koroške pokrajinske vlade**

Dunaj, 17. apr. (Tanjug) - Pokrajinska vlada Koroške je večeraj poslala vladi na Dunaju svojo zahtevo, naj čimprej osvoji predlog zakona o solstvu na Koroškem. Koroška vlada opozarja vlado na Dunaju, da je nujno potrebno sprejeti ta zakon.

Ljubljana, 17. aprila. - Izvršni svet Ljudske skupščine LRS je na tokrovi seji, ki jo je vodil predsednik Izvršnega sveta Boris Kraigher, razpravljalo o spremembah in dopolnitvah uredbe o organizaciji in delu republiškega izvršnega sveta.

V uredbi o spremembah in dopolnitvah, ki jo je izvršni svet v zvezi s tem sprejel, so bile izvršene nekatere spremembe glede odborov Izvršnega sveta. Odbori so notranja telesa izvršnega sveta - dejansko metoda njegovega dela - njihova naloga pa je v prvi vrsti obravnavanje osnutkov zakonov in predlogov predpisov izvršnega sveta in drugih predlogov republiške uprave ter dajanje smernic upravi za pripravo zakonov in uredb.

V skladu s principom, da naj bodo na čelu republiških svetov, državnih sekretariatov in sekretarijov IS člani Izvršnega sveta, so bile na zadnjih sejah sprejete naslednje ustrezne spremembe:

Imenovani so bili: - za predsednika Sveta za socialno varstvo LRS tovarišica Ada Krivic, - za predsednika Sveta za zdravstvo LRS tov. Niko Silih, - za sekretarja za blagovni promet tov. Miran Košmelj, - za sekretarja za industrijo in obrt inž. Viktor Kotnik, - za sekretarja za kmetij-

druga predhodna seja tega zbora 24 ur kasneje, ko bodo poslancem verificirani mandati. S tem je bila prva predhodna seja zveznega zbora končana.

Prva predhodna seja zbora proizvajalcev zvezne ljudske skupščine četrtega sklicanja se je začela točno ob 10. dopoldne v mali skupščinski dvorani. Sekretar zvezne ljudske skupščine Mitar Bakić je sporočil, da bo prvi predhodni seji zbora proizvajalcev predsedoval po poslovniku najstarejši ljudski poslanec zbora Stjepan Marković, izvoljen v volilnem okraju Split III.

Na predlog 10 ljudskih poslancev, ki ga je podal Cedomir Jevtić, so bili v verificacijski odbor izvoljeni ljudski poslanci: Imre Balint, Jure Bilić, Vlada Juričević, Nikola Gostiša, Dobrivoje Lapčević, Abhin Lesjak, Ibrahim Maglajlić, Milan Mičković, Slavka Mihajlović, Borko Temelković in Lina Zagar.

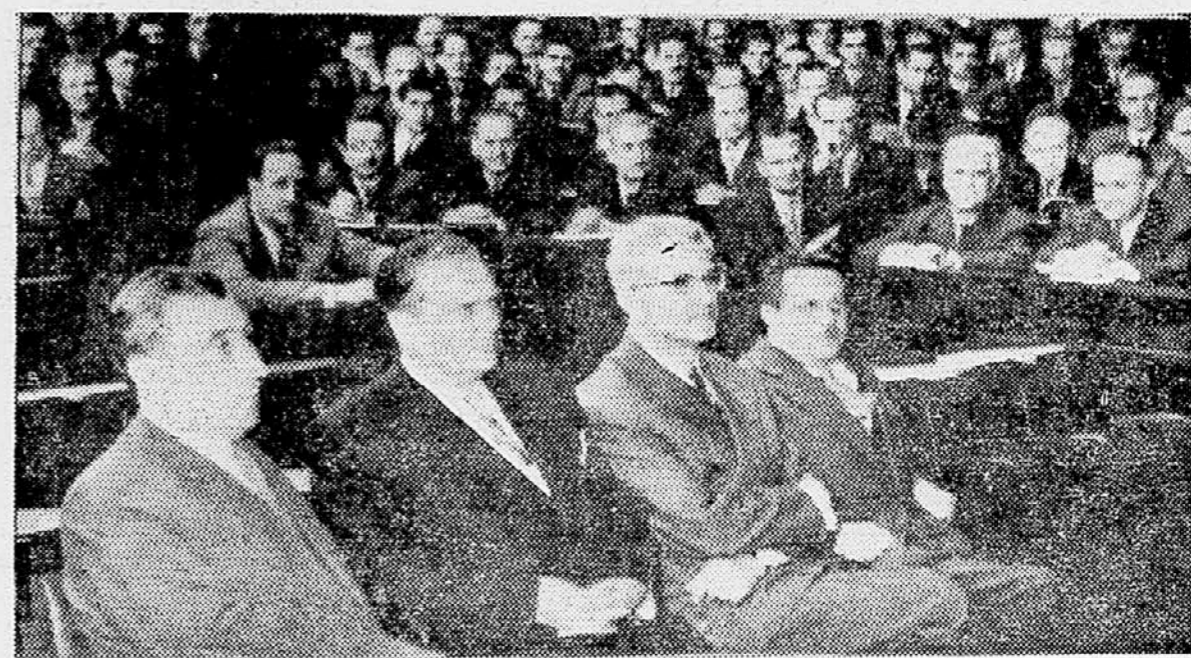
Prva predhodna seja zbora proizvajalcev bo 24 ur kasneje po verificaciji poslanskih mandatov. Po seji obeh zborov sta verificacijska odbora izvolila svoja predsedništva. Za predsednika verificacijskega odbora zveznega zbora je bil izvoljen dr. Ribar, za predsednika odbora proizvajalcev pa dr. Jovanović.

Prva predhodna seja zveznega zbora proizvajalcev bo 24 ur kasneje po verificaciji poslanskih mandatov. Po seji obeh zborov sta verificacijska odbora izvolila svoja predsedništva. Za predsednika verificacijskega odbora zveznega zbora je bil izvoljen dr. Ribar, za predsednika odbora proizvajalcev pa dr. Jovanović.

Prva predhodna seja zveznega zbora proizvajalcev bo 24 ur kasneje po verificaciji poslanskih mandatov. Po seji obeh zborov sta verificacijska odbora izvolila svoja predsedništva. Za predsednika verificacijskega odbora zveznega zbora je bil izvoljen dr. Ribar, za predsednika odbora proizvajalcev pa dr. Jovanović.

Prva predhodna seja zveznega zbora proizvajalcev bo 24 ur kasneje po verificaciji poslanskih mandatov. Po seji obeh zborov sta verificacijska odbora izvolila svoja predsedništva. Za predsednika verificacijskega odbora zveznega zbora je bil izvoljen dr. Ribar, za predsednika odbora proizvajalcev pa dr. Jovanović.

Prva predhodna seja zveznega zbora proizvajalcev bo 24 ur kasneje po verificaciji poslanskih mandatov. Po seji obeh zborov sta verificacijska odbora izvolila svoja predsedništva. Za predsednika verificacijskega odbora zveznega zbora je bil izvoljen dr. Ribar, za predsednika odbora proizvajalcev pa dr. Jovanović.

S prve skupne seje novoizvoljene Zvezne ljudske skupščine, kateri je prisostvoval predsednik Tito (Telefoto - Jugofoto)

LJUBLJANA, 17. aprila. Danes dopoldne so v prostorih nove PTT palače vzpostavili redno fototelegrafsko službo v Beogradu in Zagrebu ter ostalih mestih v svetu. Prvo »votvritveno« telefoto sliko je dobil naš časnik, in sicer posnetek s prve skupne seje novoizvoljene zvezne ljudske skupščine.

Po teh sejah se bo začelo prvo redno zasedanje zveznega zbora in zbora proizvajalcev zvezne ljudske skupščine četrtega sklicanja.

Razstava v Bruslju odprta

BRUSELJ, 18. apr. (po telefonu). Svetovna razstava v Bruslju obsega 200 hektarjev, od česar zavzemajo samo paviljoni milijon kvadratnih metrov. Udeležuje se razstave 51 držav in mednarodnih organizacij. Razen paviljonov je bilo treba pripraviti tisoče kvadratnih metrov bazenov, vodometov, cvetličnih grédec, 25 km cest, zagotoviti 60.000 kWh električne energije.

Prva predhodna seja zveznega zbora proizvajalcev bo 24 ur kasneje po verificaciji poslanskih mandatov. Po seji obeh zborov sta verificacijska odbora izvolila svoja predsedništva. Za predsednika verificacijskega odbora zveznega zbora je bil izvoljen dr. Ribar, za predsednika odbora proizvajalcev pa dr. Jovanović.

Prva predhodna seja zveznega zbora proizvajalcev bo 24 ur kasneje po verificaciji poslanskih mandatov. Po seji obeh zborov sta verificacijska odbora izvolila svoja predsedništva. Za predsednika verificacijskega odbora zveznega zbora je bil izvoljen dr. Ribar, za predsednika odbora proizvajalcev pa dr. Jovanović.

Prva predhodna seja zveznega zbora proizvajalcev bo 24 ur kasneje po verificaciji poslanskih mandatov. Po seji obeh zborov sta verificacijska odbora izvolila svoja predsedništva. Za predsednika verificacijskega odbora zveznega zbora je bil izvoljen dr. Ribar, za predsednika odbora proizvajalcev pa dr. Jovanović.

Prva predhodna seja zveznega zbora proizvajalcev bo 24 ur kasneje po verificaciji poslanskih mandatov. Po seji obeh zborov sta verificacijska odbora izvolila svoja predsedništva. Za predsednika verificacijskega odbora zveznega zbora je bil izvoljen dr. Ribar, za predsednika odbora proizvajalcev pa dr. Jovanović.

Konec sestanka v Londonu

Po razgovorih med Adenauerjem in Macmillanom so sporočili, da so se sporazumeli v vseh važnejših vprašanjih

LONDON, 17. apr. (Tanjug). Na predsedstvu britanske vlade v Londonu so se danes končali razgovori med zahodnonemškimi kanclerjem Adenauerjem in predsednikom britanske vlade Macmillanom.

Prva predhodna seja zveznega zbora proizvajalcev bo 24 ur kasneje po verificaciji poslanskih mandatov. Po seji obeh zborov sta verificacijska odbora izvolila svoja predsedništva. Za predsednika verificacijskega odbora zveznega zbora je bil izvoljen dr. Ribar, za predsednika odbora proizvajalcev pa dr. Jovanović.

Tovariš Miha Marinko ob izročitvi poslanskega pooblastila (Telefoto - Jugofoto)

VLADNA KRIZA V FRANCJI

Pariz, 17. apr. (Tanjug). Drugi dan krize francoske vlade je okrepljen tendenco vodečih strank centra, da bi novo koalicijsko vladno sestavo sestavili s sodelovanjem voditeljev socialistov, radikalov in katolikov v novem kabinetu.

S SEJE ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA

Novi predpisi o organizaciji kmetijskega tržišča

Zagotove naj učinkovitejši odkup in boljše preskrbo prebivalstva

BEograd, 17. aprila. (Tanjug.) Na večerajšnji seji pod predsedstvom Rodoljuba Colakovića je Zvezni izvršni svet odobril poročilo o svojem delu za leto 1957. To poročilo je razdeljeno na več poglavij, ki govorijo o družbenem in državnem sistemu Jugoslavije, o gospodarstvu, socialni politiki in delovnih odnosih, o ljudskem zdravstvu, prosveti, znanosti in kulturi kakor tudi o notranji politiki. Del poročila je posvečen zunanji politiki in mednarodnim odnosom Jugoslavije, kakor tudi narodni obrambi. To poročilo je bilo postavljeno na dnevni red sedanjega zasedanja Zvezne ljudske skupščine.

Na podlagi pregleda gibanja gospodarstva, ki ga je pripravil sekretariat za splošne gospodarske zadeve, je Zvezni izvršni svet razpravljal o razvoju in gibanju gospodarstva v januarju in februarju letos.

Kakor je ugotovljeno, se je industrijska proizvodnja povečala v primerjavi z isto dobo lani za 16%, zunanjetrgovinska izmenjava za 13%, v kmetijstvu pa so ugodni pogoji za nadaljnje povečanje proizvodnje. Razen tega so zaloge blaga približno na isti višini, kakor decembra lani. Cene industrijskih izdelkov so se neznatno povečale, cene

zagotovili pravičen razvoj in gibanje gospodarstva ter preprečili morebitne pojave, ki bi mogli motiti sedanjí razvoj gospodarstva in stabilne odnose na trgu.

Na popoldanski seji je Zvezni izvršni svet med drugim sprejel predpise v zvezi z organizacijo kmetijskega trga.

S spremembami in dopolnitvami uredb o trgovinski dejavnosti in trgovinskih podjetjih in prodajalnih je predvideno, da so zadruge osnovne organizacije v prvi fazi prometa s kmetijskimi pridelki. Samo one lahko kupujejo kmetijske pridelke od individualnih proizvajalcev zaradi nadaljnje prodaje ali predelave. V izjemnih primerih lahko kupujejo neposredno od individualnih proizvajalcev tudi posamezne kmetijske organizacije, toda le na podlagi posebnega dovoljenja. Odkupljeno blago lahko kmetijske zadruge prodajo trgovskim in drugim gospodarskim organizacijam neposredno ali prek poslovne zveze, lahko pa tudi po svojih prodajalnih.

Poslovne zveze lahko sodelujejo v prometu s kmetijskimi pridelki samo kot komisionarji, oziroma agenti kmetijskih združenj in kmetijskih proizvajalnih organizacij, ki so v njih vključene. Za opravljanje teh uslug dobijo poslovne zveze določeno provizijo. Kmetijske pridelke smejo kupovati samo za predelavo v svojih obratih, za drobno prodajo v svojih prodajalnih in za oskrbovanje svojih članov. Republiške poslovne zveze in poslovne zveze avtonomnih enot ne morejo sodelovati v prometu s kmetijskimi pridelki.

S prometom kmetijskih pridelkov na debelo se smejo ukvarjati samo trgovinska podjetja na debelo, katerih naloga je preskrbovati določena področja (preskrbovalna podjetja), in trgovinska podjetja na debelo, ki imajo posebno dovoljenje za promet s določenimi kmetijskimi pridelki (pooblašena podjetja). Ustanovitelj lahko da preskrbovalno podjetju določene naloge glede nakupa ali prodaje kmetijskih pridelkov, vendar mora podjetju povrniti izredne stroške in morebitno škodo v zvezi z izvrševanjem teh nalog. Preskrbovalnim podjetjem je prepovedano prodajati blago drugim trgovskim podjetjem na debelo, kakor tudi baviti se s tranzitnim poslovanjem. Pooblašena podjetja se smejo baviti s prometom na debelo določenih kmetijskih pridelkov na podlagi posebnega dovoljenja državnega sekretariata za blagovni promet ali upravnega organa, ki ga ta določi.

S temi spremembami se uvaja nova kategorija tržišč — trgi na debelo. Na teh trgih se bo promet s kmetijskimi pridelki razvijal samo med gospodarskimi organizacijami. Individualni proizvajalci ali potrošniki tu ne bodo smeli prodajati ali kupovati pridelkov. Poleg trgov na debelo bomo imeli tudi trge na drobno in kmečke trge. Na trgih na drobno bodo izključni kupci individualni potrošniki, medtem ko bodo na kmečkih trgih svoje pridelke lahko prodajale kmetijske zadruge, kmetijske proizvajalne organizacije in individualni proizvajalci, kupci pa bodo v glavnem gospodarske organizacije in veliki potrošniki.

Mijalko Todorović o letošnjem gibanju gospodarstva

Beograd, 17. apr. (Tanjug.) Predsednik odbora za gospodarstvo pri zveznem izvršnem svetu Mijalko Todorović je imel danes v sekretariatu za informacije tiskovno konferenco, na kateri je govoril o letošnjem gibanju gospodarstva v prvem tromesečju letos, kakor tudi o najnovejših gospodarskih ukrepih za nadaljnje stabiliziranje trga.

Na tiskovni konferenci so govorili tudi o proizvodnji v industriji in kmetijstvu ter o vseh oblikah potrošnje.

Predsednik odbora za gospodarstvo Todorović je obrazložil tudi gibanje zaposlenosti ter izvoza in uvoza, ki so prav tako elementi, po katerih se ocenjuje gospodarski položaj.

Požar na ladji »Slovenija« pogušen

Reka, 17. apr. (Tanjug.) Kakor sporoča Jugoslovanska linijska plovidba, so davi pogasilni požar na motorni ladji »Slovenija«, ki je nastal med raztovarjanjem blaga v lukki Casablanca. Ladja čaka sedaj na dovoljenje komisije Lloyd, pri katerem je zavarovana, da lahko nadaljuje plovidbo.

Požar na ladji »Slovenija« je nastal večer ob 13.15. O tem je poveljnik ladje brzojavno obvestil Reko. Požar je zajel najprej prvo, okoli 16 ure pa tudi drugo ladijsko spladišče. Brzojavka pravi, da je požar nastal zaradi kratkega stika na pristaniščnem žerjavu, ki je raztovarjal tovor. V skladiščih je bilo lahko vnetljivo blago, pletenice košare in drugi lesni izdelki, zaradi česar je bilo tudi gašenje težje. Pri gašenju so sodelovali pristaniški gasilci in remorkerji.

Motorna ladja »Slovenija«, ki ima nad 9.000 ton nosilnosti, je bila na poti v Severno Ameriko. Na njej je bilo okoli 6500 ton tovara. V Casablanci so raztovarjali papir, embalirano posodo, kakor tudi 120 kubičnih metrov mehkega lesa. Ladja ni utrpela večjih poškodb, le zaradi visoke temperature se je odlepila na njenem trupu olinata barva. Večja škoda je nastala na sežganem tovoru.

IZ OSNUTKA PROGRAMA ZVEZE KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE

Federacije in odnosi med narodi Jugoslavije

MATERIALNA OSNOVA NACIONALNE ENAKOPRAVNOSTI

Samostojnost in enakopravnost jugoslovanskih narodov se ne kaže samo v enakih političnih in kulturnih pravicah, ampak se morata nujno naslanjati tudi na določeno materialno osnovo.

Materialna osnova enakopravnosti jugoslovanskih narodov pa je predvsem v enakosti socialističnih družbeno-ekonomskih odnosov, zasnovanih na družbeni lastnini proizvodnih sredstev. Iz teh odnosov izvira sistem širokega samoupravljanja proizvajalcev in delovnih ljudi na področju proizvodnje in materialnih odnosov. V tem smislu so materialna osnova enakopravnosti jugoslovanskih narodov tudi upravljavna proizvodnih sredstev po delovnih kolektivih in njihovo sodelovanje pri razdeljevanju družbenega proizvoda, samoupravljanje v komunah ter družbeno upravljanje delovnih skladov tako v komunah kot v okrajih in ljudski republiki. Te naloge naše narodnostne politike služijo tudi: enakopravno sodelovanje predstavnikov vseh jugoslovanskih narodov na osnovi političnega mehanizma zveze v upravljanju in razpolaganju z zveznimi sredstvi bodisi prek proračuna in družbenega plana ali neposredno pri upravljanju raznih gospodarskih in proračunskih skladov, nadalje enakost gospodarskega sistema, enakost jugoslovanskega tržišča in enake pravice in obveznosti osnovnih ekonomskih enot (gospodarskih organizacij in komun).

Naposled sodelujejo ljudske republike pod enakimi pogoji pri delitvi dohodka, ki je bil ustvarjen v proizvodnji in z delom na njih-

JUGOSLOVANSKI SOCIALISTIČNI PATRIOTIZEM

Skupna korist se je že pokazala in se vse bolj kaže v splošni družbeni in kulturni zavesti delovnih množic. Na tej osnovi se razvija socialistična jugoslovanska zavest, jugoslovanski socialistični patriotizem, ki ni nasprotje demokratični nacionalni zavesti, ampak njena nujna internacionalistična dopolnitev v pogojih socialistične skupnosti narodov. Ne gre torej za ustvarjanje nekega novega »jugoslovanskega naroda« klasičnega tipa namesto obstoječih narodov, ampak za organsko rast in krepitev socialistične skupnosti proizvajalcev oziroma delovnih ljudi vseh jugoslovanskih narodov, za afirmacijo njihovih skupnih interesov na osnovi socialističnih odnosov. Takšno jugoslovansko ne le da ne ovira svobodnega razvoja nacionalnih jezikov in kultur, ampak ga nasprotno predpostavlja.

V tem smislu nista socialistično jugoslovansko kot oblika socialističnega internacionalizma in demokratična nacionalna zavest, prežeta z duhom internacionalizma, odvojena pojava, ampak samo dve plati enotnega procesa. Sliherno absolutiziranje enega ali drugega bi moralo nujno povzročiti odklon bodisi k reakcionarstvu ali nacionalizmu in šovinizmu, bodisi k prav toliko reakcionarstvu velikodrжавnem hegemonizmu in negaciji principa samoodločbe in enakopravnosti narodov.

Ukrepi za skladen razvoj gospodarstva

Ce bi hoteli na kratko orisati značilnosti razvoja našega gospodarstva v prvih mesecih letošnjega leta, bi to lahko storili z besedami: glavne značilnosti razvoja so v letošnjem letu iste kot v zadnjih mesecih lani, to velja tako za njegovo pozitivno kot za negativne značilnosti.

Med glavne pozitivne značilnosti razvoja gospodarstva moramo vsekakor prišteti visoko raven industrijske proizvodnje, naraščanje izvoza ter dobre prilive in pogoje za letošnji izvoz nekaterih proizvodov. Glavni negativni čimbeniki pa je vsekakor nesorazmerje med ravni proizvodnje in ravni potrošnje v celoti. To nesorazmerje traja že več mesecev. Zato je zvezni izvršni svet te dni sprejel vrsto ukrepov.

Potrošnja namreč raste hitreje kot pa proizvodnja, obenem pa je ni eno naraščanje iznad planskega obsega. To velja predvsem za področje investicij, tako gospodarskih kot proračunskih, v nemajhnih meri pa tudi za osebno potrošnjo.

Res je, da so se v zadnjem času predvsem povečali dohodki kmečkega prebivalstva, vendar pa bi isto lahko trdili tudi za dohodek mestnega prebivalstva. Povečani dohodki delavcev in uslužbencev so deloma posledica večjega števila zaposlenih, deloma pa tudi posledica znatnega povečanja plačilnega skla ta, ki je bilo posebej občutno v marcu. To se seveda vpliva na naraščanje naše notranje potrošnje, kar se je odrazilo na razpoložljivih rezervah raznega blaga, ki relativno vpadajo in niso vsklajane z naraščanjem industrijske proizvodnje.

Razen nesorazmerja med proizvodnjo in potrošnjo se v našem gospodarstvu opažajo nesorazmerja tudi na področju cen. Cene industrijskih izdelkov se sicer niso znatneje dvignile. Negativno pa vpliva zlasti povzročanje cen nekaterih gradbenih materialov, n. pr. opeke itd. Se bolj negativna kot to pa je vsekakor nadaljnja težnja naraščanja cen kmetijskih pridelkov — ključni lanski dobri letini.

Tudi na področju izvoza so nesorazmerja, kar je deloma posledica visoke potrošnje, deloma pa težav pri prodaji naših proizvodov zaradi motenj na svetovnem trgu. (Zaostaja iz. z. industrijskih pridelkov).

Zaradi vsega tega bi seveda lahko nastale negativne posledice za nadaljnji razvoj gospodar-

stva. Če vsega tega ne bi preprečili, bi bile ogrožene glavne naloge družbenega plana, t. j. povečanje življenjske ravni prebivalstva, stabilizacija gospodarstva in odprava plačilnega deficita.

Kot že kaže, so omenjene negativne težnje obstojale že »ad ne« meseci lani. S tem v zvezi so bili že podzvati nekateri ukrepi, n. pr. kontrola cen industrijskih in kmetijskih pridelkov, uredba o stanovanjski izgradnji, uredba o odnosih pri delitvi osebnih dohodkov itd. Ti ukrepi pa se niso dali pričakovani rezultati in je zato zvezni izvršni svet sprejel dopolnilne ukrepe, ki bodo energičneje zavirali preveliko potrošnjo.

Ti novi ukrepi so podzvati z namenom, da bi omejili investicijsko dejavnost, in to tako, da bodo podjetja del svojih investicijskih sredstev morala vložiti v svoja obratna sredstva. To v bistvu ni restriktivni ukrep, kajti če bi podjetja vodila pravilno politiko, bi tudi sama stremela predvsem za povečanjem obratnih sredstev. Zvezni izvršni svet je dalje podzvel ukrepe za omejitve proračunskih in podobnih investicij, posebne na področju upravnih izdatkov, da bi se tako zaščitila stanovanjska izgradnja, ki ni v ničemer omejena. Skratka — ukrepi zveznega izvršnega sveta na področju investicijske politike so usmerjeni v to, da se obseg investicij zadrži na planirani ravni oziroma nekaj nad ravni, ki jo predvideva letošnji zvezni družbeni plan.

Ukrepi zveznega izvršnega sveta na področju prometa s kmetijskimi pridelki so usmerjeni predvsem na boljše organizacijo trga in na kontrolo cen. Bolj učinkovito bodo kontrolirali tudi izvorni koeficienti in premije, hkrati pa bodo povečane razne takse, posebno v primerih, kjer so proizvajalec zaradi povečanih cen raznih pridelkov (vino, žganje itd.) imeli neupravičene dohodke. Z druge strani pa so zahtane razne obdanske takse, da bi se zaščitila življenjska raven mestnega prebivalstva.

Na ukrepe Zveznega izvršnega sveta moramo gledati kot na sistematično kontinuirano intervencijo iz centra, ki je nujna za pravilno usmerjanje našega gospodarstva. Njegov razvoj je namreč zelo nagel in se zato tudi pogoji gosnoarjenja večkrat spremenje, kar narekuje intervencijo iz centra. M. P.

Razvoj našega pravosodja

Poročilo Zveznega izvršnega sveta za leto 1957, ki je predloženo zvezni ljudski skupščini, govori tudi o pravosodju. Med drugim pravi:

Na področju pravosodja je Zvezni izvršni svet delal v preteklem letu za nadaljnjo okrepitev sodišč in drugih pravosodnih organov, pri čemer je bil prizadeval, da bi se njihovo delo razvijalo na podlagi poslednega in enakega uporabljanja zakonov. Zvezni izvršni svet je tudi vplival, da bi ustvarili čim ugodnejše pogoje za samostojno in neovirano delo sodišč, javnih

tožilstev in javnega pravobranilstva.

Lani je bil sprejet zakon o pravdnem postopku, ki izpolnjuje sistem sodnega procesnega prava, ter zakon o advokaturi, ki je z uvedbo družbenega upravljanja v advokaturi in z določitvijo pravic in dolžnosti advokotov ustvaril pogoje za nadaljnji razvoj advokature kot javne službe. Obenem se je pripravljala revizija kazenskega zakonika, izdelan pa je bil tudi načrt zakona o gospodarskih prestopkih.

Delo pravosodnih organov v lanskem letu kaže njihovo nadaljnjo stabilizacijo. Ti organi so opravili obsežno delo za zaščito splošnih družbenih koristi, kakor tudi za zaščito pravic državljanov, ustanov in organizacij.

Podatki iz preteklega leta kažejo, da se ta dotok predmetov pri pravosodnih organih povzbuje, vendar pa v primerjavi s prejšnjimi leti to povečanje ni znatno. Poročilo tudi poudarja določeno neizenačenost v izrekanju kazni za posamezna kaznivá dejanja. V določanju kazni, uporabljanju pogojne obsodbe, izrekanju denarnih kazni itd. so znatne razlike. Letos se bo začela analiza tega vprašanja, da bi se čimbolj omejila neizenačenost v kaznovanju.

Mreža okrajnih in okrožnih sodišč v državi ni povsod pravilno razporejena. Zato je bilo predlagano, naj se v republikah, kjer ni dovolj sodišč, pročuje možnost za povečanje njihovega števila.

Poročilo zlasti poudarja, da se veliko število podjetij, zlasti

komunalnih, ne poslužuje dovolj možnosti za reševanje sporov na izvrsnodni način. V več kot 90 odst. primerov bi se mogli dolgi pokriliti plačilnim logom sodišča, kar znatno zmanjšuje stroške.

Poseben problem na področju imenovanega prava so prisilne likvidacije gospodarskih podjetij. Število takih likvidacij narašča z vsakim letom. Najpogostejši vzroki za prisilne likvidacije so po s dnhni podatkih nenamensko uporabljanje obratnih sredstev, nestrokovnost kadra, nepotrebni stroški, za poizkusno proizvodnjo itd. Tudi prisilni likvidaciji na letos posvečena posebna pozornost.

Podatki o gibanju kriminalnosti kažejo v zadnjih letih znatne spremembe. Število kaznivih dejanj nazadnje v celoti, struktura kaznivih dejanj pa je v glavnem ostala ista kakor v prejšnjih letih.

Javna tožilstva so lani posvečala veliko pozornost proučevanju temeljnosti kazenskih prijav in so skušala uporabljati priprav in preiskovalni zapor v strogo zakonitih okvirih.

Zvezno javno tožilstvo je postavilo v prvem polletju lani 49 zahtev po ekstradiciji. Medtem se težave v ekstradicijem postopku pojavljajo v glavnem zaradi pomanjkanja konvencij o ekstradiciji z vrsto držav, kakor tudi zaradi varčevanja velikega števila zahtev za ekstradicijo s priznavanjem statusa »političnega begunca« kriminalcem itd.

Podatki o delu javnih pravobranilstev in lanskem letu kažejo naraščanje rovin predmetov, v katerih javno pravobranilstvo nastopa za pravno zaščito družbene imovine. To je bilo odvisno od povečanja števila okrajnih javnih pravobranilstev, kakor tudi od nadaljnjega razvijanja in zboljševanja te službe v celoti.

Iz poročila Zveznega izvršnega sveta Zvezni ljudski skupščini.

S seje sveta za kulturo in prosveto Slovenije

Ljubljana, 17. apr. (Tanjug.) Svet zakulturo in prosveto Slovenije je na svoji današnji seji odobril učni načrt in program Srednje baletne šole v Ljubljani s pobudo, naj se ta šola razširi iz šestletne v osemletno ter razdeli v nižjo in srednjo baletno šolo.

Svet je razpravljaj tudi o letošnjem proizvodnem programu filmskih podjetij »Triglav-film« in »Viba-film« ter je sklenil, da se prvemu podjetju da iz proračunskih sredstev dotacija 15 milijonov dinarjev, drugemu podjetju pa dotacija 8 milijonov din.

Med novimi poslanci

(OD NAŠEGA SKUPŠČINSKEGA DOPISNIKA.)

Pred poslojem Zvezne ljudske skupščine zopet vihra državna zastava. Zbrali so se novo izvoljeni poslanci našega najvišjega organa oblasti — Zvezne ljudske skupščine četrtega sklica. Na prvi seji svojega poslanskega mandata bodo izvolili vodilne organe skupščine, sklepali o poročilu Zveznega izvršnega sveta, o njegovem delu in izbrali predsednika republike.

Po štirih mesecih premora je večeraj zjutraj skupščinsko poslovanje znova oživel. Razgovori poslancev, ki so se začeli zbirati že dobro uro pred začetkom prve predhodne seje Zvezne ljudske skupščine, so vnesli v skupščinske prostore zopet njihovo značilno vzdušje dejavnega, organiziranega življenja.

V skupščino so večeraj prišli med prvimi njeni člani, ki sedaj prič predstavljajo svoj politični okraj v parlamentu. Teh skupščinskih »novincev« je zares veliko: v zveznem zboru več kot 40% vseh članov zboru, v zboru proizvajal-

cev pa celo skoraj 82%. Po svojem sestavu bi zvezni zbor skoro lahko imenovali tudi skupščino predstavnikov komun in okrajev, saj je med 301 poslanci tega zbora 110 predsednikov okrajnih in občinskih ljudskih odborov ali pa sekretarjev okrajnih in občinskih komitejev ZKS. To je tudi razumljivo, saj komune igrajo vse večjo vlogo v našem družbenem sistemu in je zato pravilno, da jih v skupščini zastopajo ljudje, ki najbolj poznajo njihove razmere in probleme.

Hkrati z vlogo komun v našem družbenem sistemu vse bolj raste tudi pomen organov delavskega samoupravljanja. To samoupravljanje je že dalo mnogo zelo pozitivnih rezultatov in hkrati tudi možnost uveljavljanja mnogim mladim ljudem, ki so se izkazali s svojo dejavnostjo. Prav ti mladi ljudje so sedaj v veliki večini v zboru proizvajalcev, ki je zelo pomemben: več kot dve tretjini članov tega zbora ki ima 216 poslancev, je namreč mlajših od štirideset let.

Včerajšnji dan je bil v skupščini dan medsebojnega spoznavanja starih in novih poslancev. »Novinci« so se malo neizkušeni, vsaj kar zadeva pravila skupščinskih poslovanj in v skupščinskem življenju sploh. Zato živo razpravljajo s parlamentarnimi »veterani«, ki imajo za seboj že štiri leta ali pa tudi daljši poslanski mandat. Prav gotovo »novinci« ne bodo prav nič neizkušeni, ko bo v skupščini govora o p. blemih političnega in gospodarskega življenja, saj jih vsi temeljito poznajo.

Tudi skupščinski novinarji smo večerajšnji dan uporabili predvsem z pozdravljanje poslancev, ki so že naši stari znanci in pu za spoznavanje z novimi poslanci. Medsebojno spoznavanje predstavnikov »sedme sile« ni bilo potrebno: novih obrazov ni med nami. Vsi smo že »odslužili« vsaj en skupščinski mandat. Zato se je čela širiti med nami šala: »Tudi ti si zopet tu? Torej so ti podaljšali mandat?«

M. Pogačnik

Priporočilo zveznega izvršnega sveta glede sprejemanja tarifnih pravilnikov

BEograd, 17. aprila (Tanjug.) Nedavno ustanovljene tarife komisije pospešeno ugotavljajo osnove za izdelavo novih tarifnih pravilnikov v gospodarskih organizacijah, da bi na ta način zagotovili enotno tarifno politiko v gospodarstvu. Glede na to priporočila zvezni izvršni svet delavskim svetom gospodarskih organizacij, naj se ne zadržajo postopka za sprejemanje novih tarifnih pravilnikov, ker bi njihovo prezgodnje sprejemanje pomnilo oviro za učinkovito ureditev tarifnih postavk v pravilnikih. Zvezni izvršni svet pa priporoča, naj se po uveljavitvi tarifnih komisij pripravijo vse potrebno za njihovo sprejemanje.

Zvezni izvršni svet tudi priporoča občinskim zborom proizvajalcev, naj pripravijo vse za sprejemanje tarifnih pravilnikov, kakor tudi omogočijo sodelovanje delavskih svetov gospodarskih organizacij s tarifnimi komisijami in s drugimi organi ter organizacijami.

Zvezni izvršni svet priporoča tudi, da se pripravi seznam tarifnih postavk, ki so pooblašeni za odobravanje tarifnih pravilnikov, naj jih ne odobro, dokler zvezna komisija za osebne dohodke ne izda ustrezne odločbe, pač pa naj se poslužijo svoje pravice do pripomb, ki jo imajo po členu 139 zakona o delovnih odnosih.

Sekretariat za delo pri zveznem izvršnem svetu oziroma zvezna tarifna komisija bosta izdelala navodila za sklepanje o naših tarifnih pravilnikih, kjer je to nujno potrebno, dokler se ne določi enotna merila, na podlagi katerih se bodo izdelovali novi tarifni pravilniki.

Priporočila zveznega izvršnega sveta ne velja za gospodarske organizacije, ki bodo ustanovljene v letu 1958, niti za uvajanje novih delovnih mest v gospodarskih organizacijah.

Olympia : Modaspor 52 : 30 (37 : 18)

Tekma je bila zaradi dežja prekinjena 6,5 minute pred koncem.

Skupščina Združenja grafične industrije

Beograd, 17. aprila. (Tanjug.) Na skupščini Združenja podjetij jugoslovanske grafične industrije so danes v Beogradu proučili način, kako bi izvajali rekonstrukcije v tej panogi, kakor tudi ukrepe za ublažitev pomanjkanja strokovne delovne sile.

Ugotovili so, da je treba začeti rekonstrukcijo čimprej dokončati. Na ta način bi dosegli tipiziranje strojnega parka, kar bo pripomoglo k ureditvi trga z grafičnimi izdelki.

Naglo razširjenje grafičnih zmogljivosti je povzročilo nesorazmerje med tehnično opremljenostjo grafičnih podjetij in strokovno delovno silo. Zaradi pomanjkanja strokovnih kadrov v grafični industriji so začele zaostajati tudi proizvodne zmogljivosti.

Premajhna zmogljivost grafičnih industrijskih šol je glavni vzrok pomanjkanja strokovnih kadrov. Lani je te šole obli-

Zasedanje avstrijsko-jugoslovanske komisije

Beograd, 17. apr. (Tanjug.) Danes se je v Beogradu nadaljevalo zasedanje avstrijsko-jugoslovanske mešane komisije, ki proučuje pereče zadeve iz bilateralnih odnosov. Zasedanje se je začelo marca na Dunaju. Jugoslovansko delegacijo vodi v komisiji veleposlanik v državnem sekretariatu za zunanje zadeve Dušan Kveder, avstrijsko pa vodi političnega oddelka v ministru za zunanje zadeve, pooblašeni minister Heinrich Heimerle. Današnjemu sestanku komisije sta prisostvovala tudi jugoslovanski veleposlanik na Dunaju dr. Jože Zemljak in avstrijski veleposlanik v Beogradu dr. Walter Wodak.

Dopolnilne je avstrijsko delegacijo sprejel državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović.

Ob rodnih dogodkih

Kizmet

Dopisnik britanske časopisne agencije Reuter je začel svoje poročilo iz Tunisa, v katerem opisuje reakcijo tunizjskih voditeljev na padec Gaillardove vlade, tako: »Tunizjski voditelji so sprejeli novice o padcu francoske vlade z velikim razočaranjem, pomenušanjem z določeno občutkom fatalnosti.« Fatalnost ali neizogibnost je prava beseda. Kizmet. Usoda. In skomiganje z rameni.

Konec trindvajsete povojne francoske vlade pomeni tudi konec angloameriških dobrih uslug v Tuniziji. Nič ni pomagal, da sta Murphy in Beelley utrla pot za pogajanja o evakuaciji francoskih čet iz Tunizije, o položaju Bizerte, o jamstvih za francosko manjšino v Tuniziji in o drugih zadevah. Francoski deseti tu ni bilo dovolj. Nekdanji generalni rezident in Alžiru Jacques Soustelle, ki je vodil desnico v napad proti Gaillardu, je vrpel vladi v obraz, da se je prodala Washingtonu. Zato ker Murphy in Beelley nista rešila vprašanja nadzorstva nad tunizjsko-alžirsko mejo.

Alžirija pravzaprav spominja na tigr, ki je zrasel iz majhnega tigr, in se iz domaće živali razvil v strah in trepet vse družine. Da tiger ne več tigrček, je postalo očitno že pred dobrimi dnevami letoma Guyu Molletu, tedanjemu francoskemu premieru, ki je še navdušen nad januarsko volilno zmago prišel v Alžir, da bi kolonom razložil svoje poglede na zadevo. Namesto spoštljivega molka in pozornosti je Mollet takrat dobil gnile paradiznike v obliki izstrelkov. Ko bi bil takrat kljuboval gnilih paradiznikom, bi bilo danes morda drugače. Toda Mollet se je zbal in pobežal nazaj v Pariz. Kaj hočemo. Kizmet. Usoda. Neizogibnost. Skomiganje z rameni.

Odtlej je bila Alžirija tisti barometer, ki je napovedoval vreme francoskim vladam. Gaillardu ga je s treskom in gromom. In kaj sedaj? Ne pretirano trdit, da je z vsakim novim odstopom francoske vlade položaj za Francijo resnejši in težavnejši. Inflacija na pohodu, stavke so na dnevnem redu, cene zlata in tujim denarjem skokoma rastejo in vojna v Alžiriji se vleče kot jara kača. Največje težava je namreč v tem, da vlada v Alžiriji popolni pat, če se hočemo po šahovski izraziti. V Alžiriji namreč ni mogel Dien Bien Fu. Po porazu v Dien Bien Fuju je Francija dokončno izgubila Indokino. Ali je Francija zato propadla? Nasprotno, opomoga si je, ker je nehala trošiti milijarde za izgnano stvar. V Alžiriji na ne bo Dien Bien Fuja, ker je metropola preblizu. Toda tudi

Bedoči francoski premier

zmaže na bo. Z drugimi besedami, osvobodna fronta je dovolj močna, da Francozom odreka Alžirijo, francoska vojska pa prešiba, da bi odločilo zmaganja. Kako dolgo se bo vojna še vlekla? Pravzaprav bi se moralo vprašanje glasniti: »Kako dolgo bo še Alžirija odločala usodo francoskih vlad oziroma Francije?«. Na to vprašanje je morda res še najboljši odgovor skomiganje z rameni in orientalska fatalnost.

Vprašanje pa je seveda. Kako dolgo bodo še skomigali z rameni v Washingtonu. Nekoga lepega dne se bodo tam odločili, da se s Francijo v Severni Afriki ne plačajo več pogovarjati, ker je tam nihče več ne poslušajo. Potem se bodo vprašali, koliko je še vreden atlantski t. Sešteli bodo vse dobitke in izgube in prišli do zaključka, da Francije res ne plačajo več podpirati. Da bi bilo celo nevarno, še naprej jo podpirati. In ko bo ta račun narejen, bo Washington ravnal po svoje in v skladu s svojimi interesi. Zakaj v svetu realne politike je jalovo računati z dolgoročnimi simpatijami. Simpatije rastejo iz skupnih interesov. Francoski interesi v Severni Afriki na še dolgo niso interesi niti Zahoda niti ZDA. Franciji, skratka, grozi popolna osamitev. Razbije jo lahko samo mir v Alžiriji, toda to se ne bo zgodilo tako dolgo, o kler bo desnica la. ko razbija francoske vlade. Pa morda je tudi to Kizmet, usoda ali fatalnost. Prepustiti se tolu in pat v neznanu smer. Bip

Pod vtisom dveh dogodkov

Od našega stalnega dopisnika

RIM, 17. apr. (po telefonu). Palača Chiggi in javno mnenje sta pod vtisom dveh dogodkov: danes se je začela v Moskvi konferenca veleposlanikov, ki naj pripravijo sestanek na najvišji ravni, predsedničinji pa je močan potres v francoski vladi odprl nevarno krizo v Franciji. Ob prvem dogodku je treba ugotoviti popolno italijansko odsotnost, ob francoski krizi pa ne manjka komentarjev, ki osvetljujejo italijansko zunanjo politiko, njene skrbi in težnje.

Vest o moskovskem sestanku je merodajne čimtelje v palači Chiggi nedvomno presenetila. Še nekaj ur pred objavo tozadegnega sporočila v Parizu, so bile namreč odgovorne osebnosti mnenja, da o »sestanku veleposlanikov zaenkrat ni govora«. Neobveščeno primerna je bila tudi reakcija. Uradni predstavnik je v zvezi z moskovskim sestankom povedal, »da se v politiki Zahoda s tem ni nič spremenilo«. Zunanje ministristvo se ni niti neposredno niti posredno dotaknilo dejstva, da je Italija izključena od razgovorov, niti ni omenilo, kakšne so možnosti za morebitno udeležbo Italije na sestanku predstavnikov vlad.

Osplost, ki jo je sestanek povzročil v Rimu, potrjuje mnenje tistih, ki pravijo, da je krščanskodemokratska vlada tudi zunanjo politiko podredila volilnim zahtevam. Rusi so namreč 1. marca povabili Italijo, naj se udeleži razgovorov na najvišji ravni. V bojazni, da bi do teh razgovorov prišlo prekmalu, to je pred volitvami, je vlada odgovorila negativno. Posledice so dvojnje: Italija je odsotna v Moskvi, nepričakovani razgovori veleposlanikov pred volitvami in izredno splošni italijanski uradni komentar o tem sestanku pa so odkrili, da italijanska karta tudi v Atlantski zvezi ne

stoji tako visoko kot bi poborniki atlantizma brez pridržkov »radi prepričali javnost«. Superatlantizem se je torej tudi z vidika volilne potrebe obrnil proti svojim avtorjem. Levi opoziciji je namreč dal v roke novo, zelo ofenzivno geslo: Italija, odličnjak v prvi kopalni atlantske atomske šole, je v Moskvi odsoten. Italijanski obrambni minister Taviani je namreč včeraj v imenu vlade sprejel in potrdil strateško poročilo komandanta atlantskih sil Norstada o oborožitvi z nuklearnim orožjem. Veliko bolj aktivno je Italija posrela v francosko krizo. Glasnik palače Chiggi je izrazil zaskrbljenost vlade spriču padca Gaillardovega kabineta, posebno še spriču orientacije sil, ki so krizo povzročile prav v trenutku, ko je kazalo, da je storjen prvi korak k rešitvi francosko-tunizjskega spora. »Upajamo, da bo kriza kmalu rešena v smislu interesov Francije in Zahoda, in interesov, ki jim je moč služiti samo z realističnimi pogledi in ob izključitvi ekstremizma, je dejal predstavnik zunanjega ministrstva in poudaril, da je bolj kot kdajkoli potrebna francoska prisotnost pri razgovorih, ki so izredno važni i za zahodno solidarnost i za ves mednarodni razvoj.

Tisk pa je bil bolj direkten.

ŠE VEDNO TERITORIALNE VODE

Zeneva, 17. apr. (Reut.). Delegati Kanade, Indije in Mehike so se na mednarodni konferenci o pomorskem pravu uprli ameriškemu kompromisnemu načrtu v zvezi s široko pasu teritorialnih vod. Velika Britanija, ki se boji, da bi teritorialni pas 12 milj prizadel njen ribolov v bližini Islanda in Skandinavskih držav, je predložila, naj bi se ta pas razširil od treh največ do šestih milj. Toda ta predlog ni bil sprejet.

Američani so s svojim predlogom hoteli pomagati Britancem, kar zadeva širine pasu šestih milj in so predlagali dopolnilno cono, široko prav tako šest milj, v katerem obrežne države lahko nadzorujejo ribolov. V predlogu pa poudarjajo, da bi imele države, ki se več kot 10 let ukvarjajo z ribolovom na tem področju, pravico nadaljevati svojo dejavnost.

Kanadska, indijska in mehška delegacija so predložile alternativen predlog, ki prav ta-

ko predvideva široko teritorialnega morja šest milj. Toda predlagajo, da bi obrežne države imele izključno pravico ribolova v dopolnilnem področju šestih milj.

Predstavnik Velike Britanije je sporočil delegatom, da Velika Britanija ne more podpreti predloga, ki »pri nas povzroča precejšnje zaskrbljenosti«, ker bi precejšnje število držav lahko zahtevalo izključno pravico ribolova v pasu teritorialnega morja.

Parada v Damasku

Danes proslavljajo v ZAR dan neodvisnosti — Gospodarski načrti osrednje vlade — Odkritje novih naftnih polj

KAIRO, 17. apr. (Tanjug). V Damasku bo jutri velika vojaška parada v zvezi s sirsksim dnevom neodvisnosti. Agencija za Srednji vzhod dodaja, da bodo na tej paradi pokazali nove vrste orožja. Dan sirske neodvisnosti so proglasili za državni praznik in sirske in egiptovski prvotni združene arabske republike.

Ko se je zvedelo, je vlada ZAR odločila, da bo izdelala poseben letelni proračun za razvoj in napredek poljedelstva v sirske provinci. V Kairu bodo v teh dneh začeli proučevati načrt o izkoriščanju državnih poljedelskih površin v Siriji, o organiziranju podjetij za melioracije, vaške službe in poljedelsko industrijo. Smatrajo, da je ta načrt v zvezi z vladnimi nameni, da bo v prihodnosti naselila egiptovske kmete na sirska področja in na ta način vsaj delno rešila problem prenaseljenosti v dolini Nila.

V Kairu so organizirali egiptovsko komisijo za preprečevanje uporabe jedrskega orožja. S tem v zvezi kairski tisk zahteva tudi preprečevanje uporabe jedrskega orožja za množično uničevanje. Proti koncu tega leta bo

Egipt prvič z lastno proizvodnjo zadovoljeval svoje potrebe po petroleju in hkrati začel izvažati ta proizvod tudi v druge države. To je sporočil minister za industrijo ZAR, ko so odkrili zelo bogato ležišče petroleja pri Ras Bakru na obali Rdečega morja, približno 220 km južno od Suez. To je prvi vrelce, ki pripada edini nacionalni petrolejski družbi na Srednjem vzhodu. Splošno petrolejsko družbo Egipta so organizirali lani jeseni pod nadzorstvom državne gospodarske organizacije.

Po vesteh iz Damaska so na severnem področju Sirije prav tako našli petrolej. Prvi poročila kažejo, da se tam nahajajo precejšnje količine petroleja, s katerimi bi lahko zadovoljili potrebe Sirije, znatno količino pa bi ga tudi izvažali.

Kakor javlja radio Djakarta, je šef generalštaba indonezijske armade general Nasution izjavil, da so odpoklicali vojaškega atašea Indonezije v ZDA in Kanadi, polkovnika Alex Kavilaranga. Uporniški radio na osrednji Sumatri je predvčeršnjem izjavil, da je polkovnik Kavilarang imenovan za poveljnika uporniških sil.

Indijsko-pakistanski obmejni spor New Delhi, 17. apr. (Tanjug). Ko je odgovarjal na vprašanje nekaterih poslancev v zvezi s vestmi o zbiranju pakistanskih čet na meji indijske države Asam, je premier Nehru izjavil, da nima o tem nobenih obvestil in da so te vesti pretirane. Ni pa izključil možnosti notranjih premikov čet in patrol na pakistanski strani meje. Dodal je, da je v zvezi s prejšnjo noto Pakistanu dosežen sporazum, da bodo poslali mešano komisijo, ki bo proučila položaj spornotokotaka na obmejni reki Surmi.

Težišče italijanske zaskrbljenosti je v bojazni, da so Francozi razklali v najodločilnejšem momentu zahodno solidarnost. Franciji očitajo »blazen šovinizem« (nek francoski general je že vrnil ameriška odlikovanja, ameriška ambasada je močno zastražena itd.), nerazumljiv izolacionizem, nemišlino težnjo k samomoru. Toda jedro vse zaskrbljenosti je izraženo v vrsticah, ki jih je napisal demokratski »Messaggero«... »Francoski ne bodo mogli obdržati mostu med svojo deželo in Severno Afriko, če bodo obrnili hrbet Ameriki, katere pomoč in prijateljstvo je za nas vse vprašanje življenja ali smrti. Francija psihološko sovražna Ameriki, bi povzročila, da bi se baze atlantskega pakta preselile v Afriko, Rusom pa bi odprla možnost, o kakršnih sovjetska diplomacija doslej ni nikdar niti sanjala...«

PRIPRAVE NA VOLITVE

Začetek predvolilne kampanje je res čuden; kaže, da so si stranke vzele za cilj ujedati svojega sosedu in prijatelja, namesto da bi se spravile na nasprotnika. Je zapisal »Sera«, pred tednom rojeni vešernik, ki hoče zaenkrat ostati samo informativen spriču morebitne perspektive povolilnega sodelovanja med krščansko demokracijo in levico.

Aluzija leti na vse bivše zavoznike krščanske demokracije, pa seveda tudi na socialiste in komuniste, ki so na zadnjem zasedanju Nacionalnega sveta stranke znova polemično načeli odnose med KPI in PSI, zahtevajoč »razjasnitev« se pred volitvami.

Na kaj se zahteva po »razjasnitvi« nanaša, ni prav jasno. Socialisti so že večkrat nakazali možnost demokratske alternativne, ki naj zamenja po volitvah bodisi sedanji enostrankarski vladni sistem, bodisi preživeli centrim (vlada krščanskih demokratov, socialnih demokratov, republikancev in liberalcev), ki je sinonim za desetletni imobilizem. Demokratska alternativa bi se sestajala v sodelovanju socialistov v vladi ali izven nje, ob pogoju, da bi bilo razmerje sil takšno, da bi socialistična stranka resnično lah-

Ze pred nekaj dnevi so se na Srednjem vzhodu pojavili prvi roji koblice. Volkani Jordan, Izrael in še nekaki državi. Proti rojem se je težko boriti, uničevati bi jih morali še preden rojijo, tam kjer se zbirajo; v vzhodni Afriki. Toda za sedaj ta služba še ne deluje kot bi morala. Na sliki se roji koblice spuša na nasad v Izraelu. Oba poljedelska delavca na vsi silo mahata s palicami — toda koblice je zanjmu mnogo preveč.

Vorošilov v Varšavi

V glavno mesto Poljske je prispela sovjetska državna delegacija, ki bo na obisku sedem dni

VARŠAVA, 17. apr. (Tanjug). V Varšavo je danes prispel predsednik prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR Kliment Vorošilov na čelu sovjetske državne delegacije, ki bo ostala sedem dni na uradnem obisku na Poljskem.

Na glavni varšavski železniški postaji so Vorošilova sprejeli predsednik državnega sveta Aleksander Zawadzki, prvi sekretar CK PZDP Wladislaw Gomulka, predsednik vlade Cyrankiewicz, ter drugi državni in partijski voditelji.

V sovjetski delegaciji so poleg Vorošilova še ljudski poslanci Vrhovnega sovjeta Eka-terina Furceva, sekretar CK KP SZ Kiril Mazurov, prvi sekretar CK KP Belorusije stje-

Danes se bo Vorošilov sestal z Gomulko, Zawadskim, Cyrankiewiczem ter drugimi državni in partijskimi voditelji. Jutri pa bo sovjetska delegacija odpotovala v Katowice, Krakovo in Novo Huto.

Tunizija bo šla spet pred OZN?

Tunis, 17. apr. (AFP). Tunizjski predsednik Habib Burgiba je danes izjavil, da bo tunizjski predstavnik v OZN v kratkem dobil navodila, naj zahteva novo zasedanje Varnostnega sveta. Burgiba je dejal, da bi sprejel take ukrepe, kolikor bi vladna kriza v Franciji trajala dlje časa. Tunizjski predstavnik je nadalje izjavil, da neuspeh »dobrih uslug« lahko v neki obliki tudi koristi interesom Tunizije, ker bo javro mnenje na ta način spoznalo umirjenost tunizjskega in neumirjenost francoskega stališča. Poudaril je, da je Tunizija vedno pripravljena skupno reševati stvari s Francijo na osnovi popolne enakopravnosti.

Anglo-ameriška posredovalca o francosko-tunizjskem sporu Murphy in Beelley bosta danes zvečer odpotovala iz Pariza v London. Ameriški posredovalec Murphy bo ostal nekaj časa v Londou, nato pa bo odpotoval v Washington.

Wilson zahteva trgovino z Vzhodom

London, 17. apr. (Reuter). Harold Wilson, eden od voditeljev britanske laburistične stranke, ki odgovarja za gospodarska vprašanja, je včeraj zagovarjal v parlamentu razvoj trgovine med Vzhodom in Zahodom. Pozval je vlado, naj »odvrže zarjavele okove« v dosedanji praksi v trgovini z vzhodnimi državami. Wilson je dejal, da je zastoj v proizvodnji glavni problem, pred katerim se danes nahaja Velika Britanija. Brzopostnost se širi in vedno bolj se uvaja skrajšan delovni čas v posameznih vejah gospodarstva. Način za ozdravitev takega položaja vidi laburistični voditelj v razširitvi trgovine Velike Britanije z državami Vzhoda.

Sporočilo NATO

PARIZ, 17. aprila. (Reuter). Danes se je končala trodnevna konferenca obrambnih ministrov držav Atlantskega pakta. V sporočilu, ki so ga objavili po zasedanju, je rečeno, da so ministri dosegli soglasnost, kar zadeva ukrepe za večjo koordinacijo in sodelovanje držav Atlantskega pakta na področju raziskovanja, izboljševanja in proizvodnje orožja in organizacije svojih vojaških sil.

Strategija Atlantskega pakta, piše v sporočilu, »bo še nadalje slonela na konceptu krepke obrambe in protiidarca« s konvencionalnim in atomskim orožjem. Nadalje piše, da so obrambni ministri izrazili zaupanje v nadaljnjo koordinacijo sil Atlantskega pakta, ki »omogoča zaveznikom vzdrževati obrambno moč«, medtem ko se nadaljuje v napori za uresničenje mednarodnega zaupanja s pomočjo dobrega nadzorstva nad razorožitvijo.

V dobro obveščenih krogih se je zvedelo, da je vrhovni poveljnik sil Atlantskega pakta general Norstad sporočil na konferenci obrambnih ministrov, da je Francija pristala na to, da bodo na njenem ozemlju postavili oporišča za izstrelke srednjega dometa. Velika Britanija pa je že pred tem podpisala sporazum z ZDA o upostavitvi takih oporišč.

Po neuradnih vesteh so tudi Italija, Turčija in Nizozemska

privolile, da na njihovih ozemljih organizirajo raketna oporišča. Skandinavске države članice Atlantskega pakta, Norveška in Danska, pa so odklonile, da bi na njihovem ozemlju postavili raketna oporišča.

TELEGRAMI

NAJROBI — Pred zgradbo zakonodajnega sveta Kenije so bili včeraj neredi. Več kot 300 domačinov je skušalo vdreti v zgradbo v znak protesta zaradi akcije britanskih oblasti proti sedmim Afričanom, članom zakonodajnega sveta. Do demonstracij je prišlo po poročilu, da je sodišče poklicalo sedem Afričanov, članov zakonodajnega sveta, na zaslišanje. Obtoženi so za kleveto in zaroto.

HAVANA — V provinci Oriente v mestu Guatanamo je prišlo do novih spopadov med uporniki in vladnimi četami, v katerih je bilo več ljudskih žrtev.

BELIZE — Voditelj združene narodne stranke britanskega Hondurasa George Price je prišel pred sodišče pod obtožbo, da je baje klevetal britansko kraljico Elizabeto. Priporoča, ki jih je dal Price na račun britanske kraljice v nekem svojem govoru, so ocenili v obtožnici kot hujskanje na upor, ter izzivanje mržnje in prezira proti britanski kraljici. Sojenje se nadaljuje.

AMAN — V pristanišču Akaba je prispela prva pošiljka ameriškega orožja za Jordan. To orožje prihaja na osnovi sporazuma med Jordanom in ZDA, ki predvideva vojaško pomoč Jordanu v znesku deset milijonov dolarjev.

RABAT — Maroški kralj Mohamed V. je pozval maroški narod naj izrazi solidarnost z alžirskim narodom, »ki se bori za svojo svobodo in neodvisnost«. Dodal je, da Maroko skupno s Tunizijo in Alžirijo dela za osvoboditev in združitve Severne Afrike.

BULAVAJO — Predsednik vlade Južne Rodezije Edgar Whitehead je v dopolnilnih volitvah v Bulavaju izgubil. Po volitvah je izjavil, da bodo takoj razpisali splošne volitve po vsej državi.

Umetnost modre uniforme

Razstava slikarjev — železničarjev Jugoslavije, ki so jo to dni odprli v počastitev Dneva železničarjev v stekleni dvorani Železniškega direktorata v Ljubljani, je več kot samo formalna jubilejna prireditev, čeprav nam kaže en sam, a zgovoren del umetniškega izživljanja železničarjev iz vseh delov države. Petinštirideset različnih avtorjev razstavlja sto petnajst del, raznih tehnik od olj preko akvarelov in risb do mozaika. Amaterske razstave so običajno dvorezne. Po eni strani lahko kritika razstavljenemu odvzame potreben pogum, po drugi strani pa večkrat osladna diletantska šablona prevzame publiko in

kuša izpodrivati resnično umetnost. Železničarske slikarske razstave, ki so postale že tradicija, imajo v sebi nedvomno zdravo, plemenito osnovo, ki ni kakor ne zanika svojega amaterizma — iskreno in često tudi kvalitativno prizadevanje ustvarjalcev iz raznih vej železničarske službe, da tudi likovno upodobijo motive iz svojega dela in da se po težavnem vsakdanjem delu sprostijo v nečem lepem. Zaradi tega so tudi teme sedanje umetniške razstave predvsem dvojne: lokomotive, železniške delavnice, postaje, tiri in drugi prizori iz železniške službe, potem pa pejzaži in tihožitja, zelene pokrajine in pisane cvet-

ke v vazah iz trenutkov oddiha. Stilno večina razstavljalcev razumljivo išče svoje vzore v rahlo idealiziranim romantičnem realizmu, ki pa vendar često nosi tudi bolj ali manj individualne poteze avtorjev, pa bodisi da ta ostaja še nepokvarjeno naiven ali pa da skuša v sliko vliti tudi še nekaj svojega, neko osebno izpoved. Med avtorji iz Bosne in Hercegovine se kljub nekoliko starodavnemu izrazu obiskovalce verjetno ustavi pred živo prikazano podobo tipičnega »Bosanca« Ilje Ramovića. Med slikarji iz Hrvatske veje pripravljeno mediteransko sončno vzdušje iz »Postaje v splitskem predmestju« Mladena Mikaca. Drago Škulj hkrati z detajlno natančnimi risbami opozarja naše tudi s sivkasto tonsko nastrojenim pejzažem »Na Drini«. Medtem ko se Mato Skurjen, podobno kot Posavski kmečki slikarji — navično spušta v prikupen, neposreden primitivizem, se Nikola Kranjc uspešno potiska v barvnem kubističnem oblikovanju prostora in motiva. Na koncu, kjer razstavljajo Makedonci, pada v oči »Portret očeta« Svojana Stojkovića, še ves blizu preprostemu, a nekje spoštljivo dvignjenemu ljudskemu izrazu svoje okolice. Izmed srbskih avtorjev se odlikujeta z večjim številom uspešnih krajin Vlado Brajević in Zarko Carević, ki se tako v svojem izrazu kot v svojem strokovnem prijemu gotovo že približujeta ustvarjalcem z akademsko izobrazbo. Vendar pa morda še bolj močno in specifično učinkuje drobna in mnogo bolj primitivistična slika Ti-

»Zaloška cesta« — to je mozaik, ki so ga iz 80.000 kamenčkov sestavili Slobodan Ilić, Zarko Carević, Vlado Brajević, Stanislav Guro in Velimir Todorović, vsi člani Kulturno umetniškega društva »Branko Cvetković«

KONGRESNI REPERTOAR DRAME SNG

Nase osrednje dramsko gledališče bo v dneh zasedanja VII. kongresa ZKJ priredilo osem predstav v počastitev kongresa. V slavnostni program, ki je namenjen delno delegatom in gostom kongresa, delno tudi domačemu občinstvu (vse predstave so izven abonmaja), je Drama SNG uvrstila najboljše letošnje uprizoritve, poleg njih pa obnovitev ene najbolj uspešnih izvedb po osvoboditvi, »Hilapec« Ivana Cankarja.

Prav s »HLAPCE« v režiji Slavka Jana in s Stanetom Severjem v glavni vlogi bo Drama SNG začela svoj slavnostni kongresni program v ponedeljek, dne 21. aprila. »Hilapec« bodo ponovili še v soboto, dne 26. aprila.

Naslednja predstava v tem programu bo drama Eugena Gladstone O'Neill »DOLGEGA DNEVA POTOVANJE V NOČ« (torek 22. aprila). To odlično postumno delo uglednega ameriškega dramatika je režiral Slavko Jan; kritika je ob premieri še posebej opozorila na nastop Vide Juvanove v glavni vlogi kot na eno letošnjih najboljših dramskih kreacij.

Shakespeare, brez katerega v našem dramskem gledališču ni sezone, bo zastopal v kongresnem programu s komedijo »UKROČENA TRMOGLAVKA«, ki jo je letos z uspehom odrsko oživil ing. arh. Viktor Molka. V naslovni vlogi bo v sredo, 23. aprila, nastopila Duša Pečkajeva.

»Ukročeni trmoglavki« bo naslednji večer sledila komedija Bertolta Brechta »SVEJK V DRUGI SVETOVNI VOJNI«. Duhovito Brechtovo priredbo Haškove zgodbe je režiral France Jamnik, v naslovni vlogi pa uspešno nastopa Stane Sever.

V kongresni program bo Drama SNG uvrstila tudi premiero, dramsko kompozicijo N. D. Volkova »ANA KARENINA« po Tolstojevem romanu. V tem delu bo z naslovno vlogo slavila svoj gledališki delovni jubilej Sava Severjeva. »Ana Karenina« je režijsko pripravila Balbina Battelino-Baranovičeva. K. g. Z isto predstavo bo Drama SNG v ponedeljek, 28. aprila, zaključila svoj slavnostni program.

V nedeljo, 27. aprila, bo Drama SNG uprizorila eno najbolj pretresljivih, pa tudi prvi nas in po svetu najbolj popularnih odrskih del, priredbo »DNEVNIK ANE FRANK« v režiji Francea Jamnika z Majdo Potokarjevo v naslovni vlogi.

Koncertno zatišje

(Beethoven: Druga simfonija, Bjelinski: Concert za klavir, godala in tolkala, Respighi: Rimske pinijske. Dirigent Zivonj Zdravković, solist Freddy Došek.)

Zadnji simfonični koncert je bil pač »abonmajska« koncert v slabem pomenu besede: toliko, da se praznično oblečen potekajo v koncertni dvorani, se pozdravi s prijatelji in znanci in po-

čakaš, da bo koncert mimo. Ni se ni zganilo v tebi, le pri zadnjih akordih Respighija te za hip prevzame vesela in škodoželjna radovednost, do kam namerava veliki Rimljan še stopnjevati jehrihonski crescendo in kdaj se bo razpočil do skrajnosti razpihan zvočni mehur.

Respighijeve Rimske pinijske pred dvajsetimi leti, ko sem jih prvič slišal v Milanski skali, še manj pa na zadnjem simfoničnem koncertu niso napravile namne posebnega vtisa. To je izključno na orkestracijskih efektnih grajena skladba, na prijemih, ki jih danes domala pozna vsak boljši filmski kompozist — rotodelec. To je neinvenciona, statična glasba s počasnim in dolgočasnim harmonijskim razpletom, z zelo nalivnim oponašanjem pitčjega petja s pitčjo piščalko v »Pinijsah na Janikulu«, zaradi katerega postane poslušalec kar malce nerodno pri sreu. To je delo, čigar vsa njegova dramatika obstoji v povečevanju hrupa in grmenjenju zvoka največkrat na istem akordu zirozoma na isti harmonski osnovi.

Beethovnova Druga simfonija — po obliki in po duhu dvoječek Prve — zahteva bolj kot kasnejše simfonije nesmrtnega

Pesmi popotnika skozi čas

V zbirki »Suvremeni pisci«, ki jo izdaja Društvo književnika Hrvatske, je izšla pesniška zbirka Zlatka Gorjana »Putovanja i proplanci«, založba »Sloga« v Zagrebu pa je nedavno izdala njegovo »Kinesko liriko«. Če omenim, da je nekako ob istem času izšel na Reki Gorjanov prevod Joyceovega romana »Ulisk«, imamo že v teh podatkih kos duhovne filozofije tega prizadevanca in široko razgledanega literarnega delavca, intelektualno močnega popotnika skozi čas.

Zlatka Gorjana karakterizira kot pesnika prizadevanca, da bi izrazil s sredstvi moderne poezije, z njeno večkrat bolj drzno

logično metaforiko, z bolj intelektualnimi kot čisto emocionalnimi prijemi plodni nemir sodobnega človeka. Pesniku, da uporabim naslov ene izmed njegovih pesmi v najnovejši zbirki, »sveto rože, ki niso nikdar cvetela«. Njegova poezija je zapustila shojene steze starega Parjanasa in išče na novih ali vsaj še malo znanih poteh simbole in mite našega časa. Zato je Zlatko Gorjan tudi kot izvirni pesnik zanimiv in značilen pojav, kakor je pomemben kot prevajalec antične orientalske lirike in sodobnih tekstov, torej posredovalec umetniških vrednot, ki imajo med sabo le malo skup-

nega (na primer Li Tai Po in James Joyce).

Zbirka »Putovanja i proplanci« je razdrobljena v devet delov, izmed katerih ima samo prvi del (Razglednice s puta) večje število formalno istorodnih pesmi (vse s tremi kiticami). To je kos popotnega dnevnika; tu so zgostena v pesmi po dvajsetih stihov posamezna doživljanja s poti, ki je pesnika vodila v skandinavsko deželo in na rob Afrike, po Sredozemlju in čez ocean v Zedinjene države ameriške, pa skozi evropska vele mesta. V drugih delih svoje knjige (zlasti Asociacije, O mrtvih i o živih) reagira ta svetovljansko »razpoloženi« pesnik na mnoge sodobne pojave in jim išče svojevzrečno, moderno pojmovano simboliko.

Gorjanov nekoliko močni, nejasni ton v izvirni poeziji se razpoje v čisto kantileno v njegovih prevodih starih in novejših kitajskih pesnikov. Zanimivo je primerjati nekatere njego-

NEMSKA KRITIKA KREFTOVH »FOTRETTOV«

V reviji »Die Welt der Slawen« je pred kratkim izšla obsežna kritika »Portretov« Eratka Krefta, ki jih je izdala Cankarjeva založba v Ljubljani. Kritiko je napisal znani nemški slavist dr. Wilhelm Lettenbauer, profesor slavistike na univerzi v Erlangenu, ki je med drugim izdal pred tremi leti pregledno ter z izredno erudicijo in analitično prenikavostjo pisano Zgodovino ruske književnosti (Russische Literaturgeschichte, zbirka Die Universität). Čeprav je Lettenbauer predvsem rusist, se stalno zanima tudi za jugoslovansko književnost. V svoji kritiki seznanja nemške slaviste najprej z vsebino Kreftove knjige, nato pa na kratko analizira vsak sestavek ter avtorjeve ideje. Posebno pozornost je v njem zbudila Kreftova analiza Puskinevega dramatskega dela in razvoja, ne strinja pa se, da bi bile Gogoljeve »Mrtve duše«, na katere Kreft navezuje »Lovčeve zapiske« Turgenjeva socialno-kritičen roman, kar je Lettenbauer skušal ovreči že v svoji Zgodovini ruske književnosti. Prav tako se mu zdijo pomembne primerjave Gorkgega drame »Na dne in »Zapiskov iz mrtvega doma« Dostojevskoga, ter »Artamonoviha« s Krileževim »Glembajevim«. Novo je tudi Kreftovo primerjanje Gogoljevega Podkaljosa in Oblomovom Gončarova, zlasti pa je posebej značilna analiza jezika in stila A. N. Tolsteja. Ker me ni Lettenbauer, da je malo uporabljivih razlag sovjetske ruske književnosti, trdi, da se hero s zanimanjem zlasti ostavil, v katerih Kreft ugotavlja razlike med A. N. Tolstojem in Solohovim. Nadalje ugotavlja, da je Kreft med prvimi objavil po vojni v Jugoslaviji objektivno kritično študijo o Dostojevskem. Čeprav izhaja pogosto iz politično-svetovnonazorskih vidikov, prihajo sestavki »o temeljitim pisčevem znanju ter nudijo zahodnemu bralcu mnogo pobud in poučenosti, zlasti še s primerjalnimi oziri v zahodno-evropsko književnost«. Lettenbauerjeva kritika je že četrta pozitivna izpovedska kritika Kreftovih »Portretov«.

Ceprav ima vaš Godešič pri Skofji Logi le 600 prebivalcev, delujeta v njej kar dve igralski skupini, dramska sekcija KUD in mladinska skupina. V letošnji sezoni so pripravili že štiri premiere in petnajstkrat gostovali v okolici. Najboljši uspeh so dosegli z »Veroniko Deseniško«, ki si jo je ogledalo 15.000 gledalcev. — Na naši sliki je prizor iz te predstave.

Slovenski rod skladatelja J. V. Stamica

Lani je za nas neopaženo minilo 200 let, kar je umrl v Mannheimu v Nemčiji znameniti skladatelj klasicistične smeri in v svojem času morda še bolj znameniti orkestralni dirigent Jan Václav Stamice (1717—1787). Nekateri nemški glasbeni zgodovinarji zanikujejo, da bi bil ta odlični muzik, ki ga Čehi štejejo med predstavnike svoje glasbene klasične, slovanskega rodu. Pri nas je skladatelj A. Lajovic vztrajno zatrjeval, da je bil ta Stamice celó slovenskega porekla. Zbiral je podatke o Stamicih v okolici Maribora, vendar svojih izsledkov še ni objavil. To, da segajo predniki J. V. Stamica (morda so se imenovali Stamič), na slovenska tla, pa je doznano in češka glasbena zgodovina to tudi potrjuje.

Pravkar je izšla pri Državni založbi v Pragi znanstveno

tehtna knjiga prof. Janka Racka »Česká hudba od nejstarších dob do počátku 19. století«, Praha, 1958. V tej knjigi, ki obravnava razvoj češke glasbe od srednjeveških korolov do 19. stoletja, so skladatelju in vodnemu dirigentu sloveče manheimske šole in njegovima dvema sinovoma, ki sta se tudi krepko zapisala v glasbeno zgodovino, posvečene strani 156 do 159. Prof. Racek piše, da je v Havlíčkovem Brodu rojeni J. V. Stamice potekel iz »široko razraslega muzikantskega rodu slovanskega izvora«. Nato pravi: »Njegov ded, strojar Martin Stamice, je prišel v drugi polovici 17. stoletja v Pardubice iz Maribora ob Dravi v današnji Jugoslaviji. V Pardubicah se mu je rodil sin Anton Stamice (1687—1765), oče J. V. Stamica; bil je od leta 1710 učitelj in organist v Havlíčkovem

Brodu. Nadalje piše prof. Racek, da je bil vnuk slovanskega izseljenca iz Maribora vzgojen v češkem duhu in je »zato nepravilno, če so mnogi nemški raziskovalci, kakor n. pr. P. Gradenmvtz, zanikovali Stamicjeve češki in slovanski izvor«.

Češki glasbeni zgodovinar podrobneje navaja zasluge J. V. Stamica za izredni glasbeni sloves, ki ga je v času njegovega delovanja dosegel v Mannheimu, saj je postal poleg Pariza in Dunaja eno najpomembnejših glasbenih središč tedanje Evrope. Tudi mladi W. A. Mozart izražal v nekem pismu silen vtis, ki ga je napravil nanj manheimski orkester pod Stamicjevo taktirko. »Tudi Stamicjeva skladateljska dejavnost«, piše prof. Racek, »se je tako razmahnila, da je postala ne samo temelj manheimske šole, marveč je celo

vplivala na postanek novega klasičnega instrumentalnega sloga evropske glasbe 18. stoletja. Napisal je 175 del, med njimi menda 74 simfoničnih skladb. Josef Haydn, Mozart in Beethoven so dobro poznali Stamicjeve skladbe in našli v njih ne samo izdatno spodbudo za lastno skladateljsko ustvarjalnost, marveč tudi številne izrazne elemente, ki so bili blizu njihovemu glasbenemu čustvovanju. Oba sinova (Karel Stamice 1745—1801) in Jan Antonin Stamice (1754—1809) sta bila prav tako plodovita skladatelja. Zlasti mlajši, ki je mnogo deloval v Parizu, je hodil v svoji glasbeni tvornosti po Mozartovih sledovih.

Tako je torej tudi prof. Jan Racek kot kompetenten glasbeni zgodovinar naroda, v katerem se je rodil eden izmed predstavnikov evropske glasbene klasične J. V. Stamic, na-

pisal na podlagi doznanih podatkov, da poteka ta češki muzikantski rod po svojih prednikih s slovenskih tal. Nesporno je, da se je vnuk slovanskega izseljenca iz Maribora glasbeno izoblikoval med Čehi in dosegel svoje umetniške viške med Nemci. V tem smislu je bil izrazit Evropejec 18. stoletja, kakor v 16. stoletju naš direktni rojak Jakob Petelin-Gallus, ki ga Racek v svoji zgodovini češke glasbe obravnava na str. 79, saj je dober del svojega življenja preživel med Čehi in vplival na njihov glasbeni razvoj.

Zeleti bi bilo, da bi se sestavljali naših koncertnih programov priložnostno spomnili tudi J. V. Stamica, ki ga torej rodovne korenine vežejo s Slovenci. Lahko se potemtakem še prav posebno zanimamo za njegovo umetnost.

Razstava dokumentov

Društvo arhivskih delavcev LRS je pripravilo razstavo dokumentov iz zgodovine Komunistične partije v Sloveniji od leta 1919 do 1941. Otvoritev razstave bo jutri ob 18. uri v razstavnih dvorani na magistratu.

Novo v starem

Mladinska književnost ima svoj poseben čar: naj bo narodna ali umetna, neizbrana zna biti v svojih bogatih variacijah že davno poznanih oblik, motivov, zgodb. Zato pa nas tudi vedno, čeprav že odrasle otroško neposrednemu dojetanju, razveseli ta njena pestrost, oblikovna gibčnost, odkrivanje svežih poant, to iskanje novega v starem. V zadnjih dneh sta nas tako razveselili dve novi knjigi »Mladinske knjige«, domača noviteta Vida Pečkaja »Zivali v ukripljenem zrcalu« in novi zvezek »Zlate ptice« — »Živa voda in druge bolgarske pravljice«.

Z »Zivali v ukripljenem zrcalu« se nam je v knjižni obliki prvič predstavil mladi avtor Vid Pečjak. Veseli smo njegove zbirke petnajstih zanimivih pravljic, ki v širšem literarnem merilu niso povsem nove in izvirne, so pa zares prijetno nove in sveže v našem domačem mladinskem in pravljicnem slovtvu. Privlačnost Pečkajevih zgodbic je tako stara, kot je stara lepota basenskih modrosti. In vendar je tudi nova; predvsem opazim to novost v junakih zgodbic, v drobni žuželkah,

ki zaživijo v pravljicah svoje živahnosti, prav dinamično življenja. Po drugi strani pa njegove pravljice niso navadne zgodbe iz živalskega sveta, ki v slovtvu že dolgo »nastavljajo ogledalo« človeškim lastnostim in slabostim. In tudi klasične basni z nazorno podčrtanim naukom niso, čeprav se je avtor s pridom učil pri basnih živahnosti in vedrine pripovedi. Ogledalo, ki ga Pečkajevi pravljici junaki nastavljajo ljudem, je »ukripljeno«. Bralec sam mora v zgodbicah, preprostit, veselih, saljivih, satiričnih in tudi lirčnih, pomisliti na to ukripljenost, ki groteskno povečuje drobne lastnosti drobnih živalic o opmina, poante, saj ta ni nikjer zapisana. Je pa podana tako jasno, da jo razpozna tudi otrok.

In še nekaj: knjižica Vida Pečkaja je po obsegu skromna. Opozarja nas na skrben izbor in samokritičnost, na lastnosti, ki nam ob nedvomni avtorjevi nardarnosti vzbujajo lepe upe v njegovo nadaljnje delo.

Za prijetno opremo je z živahnimi ilustracijami poskrbel akad. slikar Stefan Planinc.

Druga pravljica knjiga, ki nam odkriva novo v starem, je izbor bolgarskih ljudskih pravljic. To pravzaprav niso prave ljudske pravljice, temveč njihov zapis v izčiščeni, predeani obliki, za katero je poskrbel ugledni bolgarski mladinski pisatelj in poznavalec pravljicne literature Ran Basilek. Izbor je bil tako znatno olajšan, saj je že Basilek dal poučarka tistim pravljicam, ki razodevajo posebnosti bolgarskega ljudskega pravljicarstva. Pokazale so se tudi slovenskim bralcem. Opazili smo preprostost izraza in gradnje, v kateri hiti pripovedovalec brez zadrževanja do svojega cilja, do stare pravljicne nagrade poštenju in hvale prebrisanosti. Več svežega in novega nam nudijo bolgarske živalske pravljice in zgodbe, v katerih je obilo kmečke šegavosti in nekaj vzhodnjaške filozofske modrosti. Zares prijetne so tudi kratke anekdote iz vsakdanjega življenja, ki so posebnost te pravljicne zbirke.

Bolgarske pravljice je prevedel Matej Rode. S številnimi, živahnimi figurativnimi inicialkami ter ilustracijami je knjigo okrasil Tone Kralj.

Še štiri dni do kongresa

Kako pričakuje Ljubljana kongresne dni, zdaj, ki bodo zunanje priprave vsak čas dokončane, ko so delegati že skoro na poti? Na vsakem koraku, po ulicah Ljubljane, v izložbah, v trgovinah in drugih lokalih, sploh povsod vidno skrbno pripravo in neopozno pričakovanje. V kongresni pisarni na Rešjevih čisti si podajo pristihi občujki pri vratih iz rok v roke. Tu ne poznajo uradnih ur. Od jutra do večera delajo, urejajo in pripravljajo, da bo Ljubljana primerno pričakala kongres.

Kakor čez dan, tako je Ljubljana tudi ponoči v slovenski luči. Se zadnje priprave, na križišču Dalmatinove in Miklošičeve ceste bodo zasvetili novi semafori, Jugoslavim je že postavili nove kioske, kjer bodo prodajali časopise, vodilce po Ljubljani, razglednice in drugo. Skoro na vsakem koraku srečamo delavce, ki odstranjujejo nesnago, urejajo pločnike, na cestah delajo bele črte po sredini, most čez železniški prehod na Tivolski most, ki so ga postavili po dokončanem delu pri opevnosti pročelja. Skratka, vsak po svoje, po svojih močeh in na svojem področju skrbi, da bodo delegati in gostje odnesli čimveč vtisov iz našega mesta.

Samo vreme! To nam venomer nagaja. Ze smo mislili, da bo sonce, ki je pred dnevi posijalo iz razgraničenih oblakov, pregnalo dež in megle, pa smo se zmotili. Kljub temu pa vsi želimo in pričakujemo, da bi se le izboljšalo in nam ne povzročilo slavnostnih dni.

Tudi ljubljanske kulturne ustanove so pripravile lepe programe za ta teden velikih dogodkov. Le poglejmo!

filharmoniji študentje priredili akademijo, v sredo bo v Slovenski filharmoniji koncert invalidskega pevskega zbora, v četrtek pa koncert Srednje glasbene šole. V petek bodo v dvorani Slovenske filharmonije odmevali zvoki IX. Beethovne simfonije, ki jo bodo ponovili tudi v ponedeljek 28. IV.

V DNEH KONGRESA BODO TUDI PROMENADNI KONCERTI
Brez gošbe Ljudske mlince in JLA, ki bosta že v ponedeljek izvajali promenade koncerte na Trgu revolucije in v Tivolskem parku ob 17. in ob 19. uri, si zaključnega kulturnega slavlja v teh dneh ne moremo misliti, v torku bosta obe gošbi izvajali ločeno popoldne promenadni koncerta spet na Trgu revolucije in v Tivolskem parku, zvečer pa bo gošba LM v Križankah

igrala Monstre koncert. Promenadni koncerti bodo še vse naslednje dni do konca kongresa. Tudi naš kinematograf se ne smemo pritoževati. V ponedeljek bo v Komuni italijanski film »Zeleanitar«, na Viču bo igral poljski film »Klobuk gospoda Anatolaj«, v Siški pa ameriški film »Goras«, Union bo zaprt. Filmsko doživljanje tega dne - ponedeljka 21. IV. - pa bo premiera Programa kratkih jugoslovenskih filmov. Ta program bodo zamenjali v petek, in sicer bo prišel na spored na Viču sovjetski film »Tih Dons«, v Komuni bodo jugoslovenski risani filmi, Slova bo predvajala »Neapeljsko zlato«, v Siški pa bodo vrlet francoski film »Beguinc«, Rezen teh predstav bodo v nedeljo v Triglavu predvajali italijanski film »Njihove zmožnosti«, v Litostraju pa se bo na platinu pojavil »Kvartopierec z Mississippija«. Za ta dan oziroma za ponedeljek pa je predvidena

premiera našega domačega filma »Dobro morje«.

MUZEJI IN GALERIJE PRIPRAVLJAJO ...

V Mestnem arhivu bo Društvo arhivskih delavcev Slovenije pripravilo razstavo dokumentov iz zgodovine Komunistične partije v Sloveniji iz let 1918 in 1941, Narodna galerija bo za VII. kongres ZKJ priredila razstavo izbranih del naprednega slovenskega slikarstva in karikaturne Hinka Smrekarja, ki je padel 1942. leta kot talec pod kroglami fašističnega okupatorja. V Moderni galeriji bodo stalno zbirko del slovenskih umetnikov in impresionistov do danes najširši deli slikarjev, grafikov in kiparjev. V Jakobčevem paviljonu bo retrospektivna razstava Jovana Biječiča. V Mali galeriji pa bodo razstavljali člani Društva umetnikov uporabne umetnosti svoja dela, ki bodo prikazovala pogled na današnja njihova ustvarjalnost s področja uporabne umetnosti na Slovenskem, V Narodnem muzeju, Mestnem muzeju Ljubljane, Muzeju narodne osvoboditve, Etnografskem muzeju, Prirodoslovnem muzeju, Tehniškem muzeju in Slovenskem šolskem muzeju bodo zbirke lepo uredili in nekatere za to priložnost izpopolnili. V predverju Križank pa bo razstava »Razvoj slovenske geografije po osvoboditvi«, kjer bodo razstavljali kartografski izdelki, reliefi, literatura in druga opravljena dela v naši povaljni geografiji.

Tudi knjižnice v Ljubljani pripravljajo obiske delegatov. Narodna in univerzitetna knjižnica bo v teh dneh pravo lepo urejena, marsikateri delegat si bo rad ogledal Slovensko knjižnico, Mestna ljudska knjižnica in Ljubljani je tudi nekaj posebnega v našem mestu, delegate bo gotovo zanimala tudi pionirska knjižnica, ki se resno ukvarja s problemom estetske vzgoje otrok na literarnem, dramskem, likovnem, jezikovnem in glasbeno-ritmičnem področju. Ne smemo pozabiti povedati tudi tega, da bosta tudi v Delavski knjižnici ova oddelka, oddelk slovenske literature in oddelk tujih literatur, delegatom in drugim stalno na razpolago.

OSTALE PRIREDITVE

S tem, kar smo napisali in povedali, pa ni izrpan celotni program kulturnih manifestacij, ki bodo spremljale kongres. Na sporedu bo v teh dneh tudi večer narodnih pesmi in iger ter zabavne melodije jugoslovenskih narodov, katerega bo pripravilo Radio Beograd. Koliko drugih malenkosti in različnejših dodatkov in sprememb bo deležen še ta okvirni program, tu ni močete zapisati, vsakogar pa bo bogat in bo spodbudno spremljal veliki dogodek.

Šport

Obetajo se zanimivi boji

Ljubljana je prav te dni sredi velikih in pomembnih kvalifikacijskih košarkarskih dogodkov, ljubiteljem te igre pa se obetajo še številni zanimivi dogodki pod kosmi (prvo kolo v zvezni moški ligi). V senci vseh teh tekem na evropski in zvezni ravni pa bodo prišli na oder tudi slovenski košarkarji in košarkarice, ki igrajo v republički ligi.

Tekmovalna komisija Košarkarske zveze Slovenije je namreč prav za prihodnje dni pripravila prvo kolo v moški in ženski republički ligi. Prve tekme bodo šle na oder v nedeljo, 20. aprila. Najboljša slovenska moštva so na stari ljubljanski športni tereni. Tekme bodo v Mariboru, 2. Svoboda, 3. Triglav, 4. Postojna, 5. Branik, 6. Odred, 7. Celje in 8. Rudar. Imena obetajo torej zanimive boje, zlasti še, ker so slovenska moštva prav v zadnjem času prejeli naravno dajanje.

Tudi košarkarice bodo letos igral v enotni slovenski osemčlanski ligi. Za prvenstvo bodo nastali naslednji klubovi: Maribor, Svoboda, Triglav, Ljubljana, Jesenice, Odred, Celje in Rudar.

Prvo prvenstveno kolo v II. republički ligi bo odigrano še 27. aprila. Za prvenstvo so pripravile ekipe: Postojna, Proietarec, Škofja Loka, Domžale, Vrhnika in Polet (gluhoonem).

Razen v ligah bodo slovenski košarkarji tekmovali še na povalninskih turnirjih, mladinska prvenstva pa bo izvedla košarkarska središča (Ljubljansko, Gorensko, štajersko, primorsko). Mladinske tekme igrajo v prvenstvu na posebnem turnirju, prvo nedeljo po šolskem letu, pionirji pa na dveh turnirjih spomladi in jeseni.

Takšen je torej splošni pregled slovenskih košarkarjev in košarkaric, ki tekmujejo pod okriljem Košarkarske zveze Slovenije.

Danes ob 16.30 bodo v Mariboru gostovali turški košarkarji Modaspor, ki se bodo pomerili z ekipo Maribora. Tekma bo ob Tržaški cesti, v primeru slabega vremena pa v I. gimnaziju.

Francozi in Švicarji brez gola

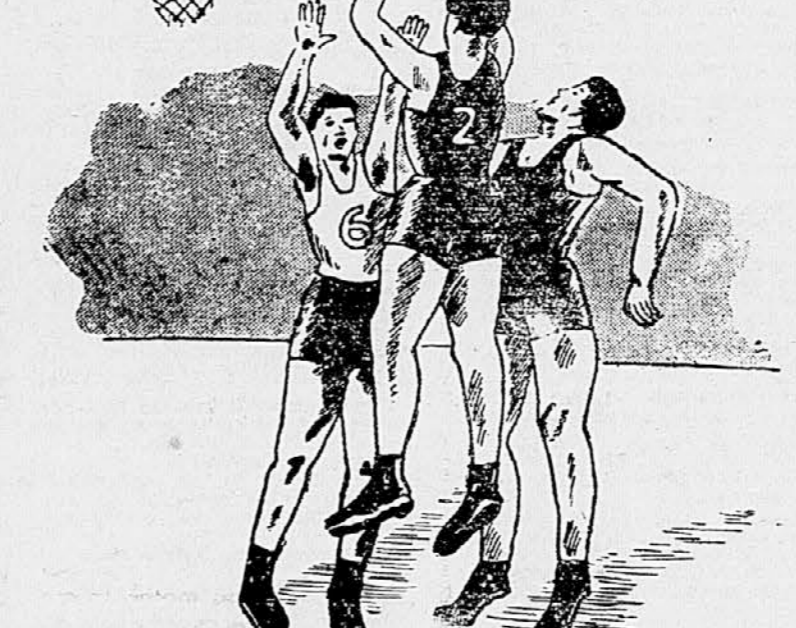
V sredo zvečer je bila v Parizu mednarodna nogometna tekma med Švicijo in Francozji, ki se je pred približno 40.000 gledalci končala brez gola. Francoska enajsterica je bila zaradi pogoja petih italijanskih reprezentantov in dveh poškodovanih igralcev močno okrnjena, toda vendarle temu je zaigrala odlično, ob gostovih pri tem pa zapravila vse še tako zrela priložnosti. Najboljšega igralca so imeli Francozi v veteranu francoskega nogometa, Marcellinu, ki je v 35. minuti tekme izdalje 35 m postal strahotno streljano žogo v desni zgornji kot Elsenrejeve mreže. Vsi gledalci so videli, da je tudi francoski igralec, ki je bil gol zadet, vendar ga sodnik ni priznal, ker ga »paš ni videl«. V ostalem pa je bil napad do skrajnosti neuspešen. Občinstvo je precej razočarano zapustilo stadion, soglasni komentariji o tej tekmi pa se ujemajo v tem, da je francoski nogomet na čas pod povprečno mednarodno ravnilo.

SAH V BOGNOR REGGISU

Pred pričetkom VII. kola mednarodnega šahovskega turnirja v Bognor Reggisu sta na čelu tabele med mojstri Jugoslovijan Dimic in angleški mojster Clarke, ki je predvinski dobil celo točko iz V. kola z Millerjem. Na drugem mestu s 4,5 točke pa so: Ivkov, Karakajic, Toran, Wade in Samuels. Za Jugoslovijano Dimic sta namizirala, Ivkov pa je prav tako pristal na remi s Toranom.

PLANINSKI VESTNIK

glasilo Planinske zveze Slovenije, objavlja v tej številki naslednje vidne prispevke: Plešivec, Tri dni v Križni jami, Glacier des Bossons, Skuta z južne strani, Kukova špica (2417 m) nad Peričnikom, Med dvema dolinama, Borba Gradnikove brigade na Krmu, Od Tečeva dogajanja preko Sar planine in Koritka do Prizrena, Nekaj alpinistične geografije od Dolomiti, Klimatske spremembe se kažejo tudi v vegetaciji, Črna Stena. Glasilo izjeto jejo mnogi drobnejši sestavki o društveni dejavnosti ter planinskim dogajanjem. Uredništvo je številni priložili začetek zanimivega gradiva V. Tike, ki ga je v zvezi s planinarske beležke iz našega planinstva kot skop izvleček iz naše planinske zgodovine v čisto izvorni sestavi, ki jih bo rad prebral vsak ljubitelj planin in osvoboditelj lastnega spomina o tolikih vseh in žalostnih dogodkih v življenju našega človeka s planinami. »Planinski vestnik« izhaja dvajsetkrat na leto in stane letno 400 dinarjev.

Archie Moore - čudak

Svetovni boksarski prvak polteške kategorije Archie Moore je precej čuden človek. V življenju je veličnina, v noči pa mu pokažejo velikost njegovega čudaka. Ko so ga primerjali s boksarjem težke kategorije Walitootom je bil kar užaljen in je rekel: »To je nesmisel! Walitoot je prišel do svoje šanse po naključju, saj je že zapustil boks in postal zopek delavce v pristanišču, ko so ga zopek poiskali in pripeljali nazaj v ring. Jaz pa nisem nikoli izgubil zaupanja vase in tudi tega operacija na želodcu me ni spravila s tira. Dve leti pozneje sem bil svetovni prvak, pa čeprav me niso želeli na tem mestu.«

Celje

Združitev dveh trgovin. Glede na to, da sta delavska sveta trgovskih podjetij Jugotehnike in Elektro-radio center sklenila izvesti združitev, je tudi ljudski odbor celjske občine odobril ustanovitev enotnega podjetja, v katerem bo zdaj uveljavljena še specializacija poslovanja. Spriče to presonevo bo pristojna komisija ljudskega odbora na novo razpisala mesto direktorja združenega podjetja.

Kemična čistilnica

Po sklepu ljudskega odbora celjske občine bodo v mestu ob Savinji uredili novo kemično čistilnico. Predlog družbenega načrta predvideva v ta namen ureditev prostorov v Gubčevi ulici za trgovino »Merkur«. Predračun za adaptacijo teh lokalov znaša okoli 2,4 milijona dinarjev. Potreba po novi kemični čistilnici je v mestu več kot utemeljena.

M. B. Logarovi pri Ljutomeru

Ko so v januarju v Logarjevih dogradili prosvetno dvorano, se je prosvetna dejavnost zelo razgibalala. Domače kulturno prosvetno društvo se je doslej predstavilo gledalcem že z dvema komedijama. Poleg tega sta v kraju gostovali dramski skupini iz Cvena in Bučevca. Te dni pa je predstavlja na odru tudi domača mladina. Vse predstave so bile dobro obiskane. Prav pa bi bilo, da bi se igralске skupine od časa do časa pojavile na odru tudi s kakšno dramo.

Vanča ves

Skozi Vanča ves teče potok Dobel, ki ob dežju večkrat naraste in s tem prekine promet na cesti Tišina-Rankovci. Zaradi tega hočejo prebivalci Vanča vasi, ki so pri tem še najbolj prizadeti, zgraditi s pomočjo občine železobetonski most, Vaščani bodo brezplačno opravili vsa dela in prevoze pri gradnji mostu.

Da ne bo ovir v prometu

Tudi druga gledališča v Ljubljani bodo imela ob tej priložnosti izbrane predstave. Od Lutkovnega gledališča, ki ima na sporedu »Srčnega princa«, »Zvezdico zaspinko«, »Mojco in Zivali«, »Zlato ribico« in druge uprizoritve, pa do Mestnega gledališča, ki bo prikazovalo »Obisk stare gospe«, Nušičevega »Dr.«, Ratiganovo »Globoko sijnje morje«, Čehovega »Strička Vanjo« in Casona »Drevesa umirajo stoje«, ter Obrtniškega gledališča, ki se bo predstavilo te dni z Bokalovim »Njenim zakonom«, Lutkovskega »Dežurno službo« in Tlemarjevevo »Mladostjo pred sodiščem«.

Kongresna direkcija je pripravila bogat spored za ljubitelje vokalne in instrumentalne glasbe. Prvi koncert bo že v ponedeljek, takrat bo koncertna direkcija skupaj z RTV Ljubljana pripravila koncert vokalne in instrumentalne glasbe. V torku bodo v Slovenski

igrala Monstre koncert. Promenadni koncerti bodo še vse naslednje dni do konca kongresa. Tudi naš kinematograf se ne smemo pritoževati. V ponedeljek bo v Komuni italijanski film »Zeleanitar«, na Viču bo igral poljski film »Klobuk gospoda Anatolaj«, v Siški pa ameriški film »Goras«, Union bo zaprt. Filmsko doživljanje tega dne - ponedeljka 21. IV. - pa bo premiera Programa kratkih jugoslovenskih filmov. Ta program bodo zamenjali v petek, in sicer bo prišel na spored na Viču sovjetski film »Tih Dons«, v Komuni bodo jugoslovenski risani filmi, Slova bo predvajala »Neapeljsko zlato«, v Siški pa bodo vrlet francoski film »Beguinc«, Rezen teh predstav bodo v nedeljo v Triglavu predvajali italijanski film »Njihove zmožnosti«, v Litostraju pa se bo na platinu pojavil »Kvartopierec z Mississippija«. Za ta dan oziroma za ponedeljek pa je predvidena

Logarovi pri Ljutomeru

Ko so v januarju v Logarjevih dogradili prosvetno dvorano, se je prosvetna dejavnost zelo razgibalala. Domače kulturno prosvetno društvo se je doslej predstavilo gledalcem že z dvema komedijama. Poleg tega sta v kraju gostovali dramski skupini iz Cvena in Bučevca. Te dni pa je predstavlja na odru tudi domača mladina. Vse predstave so bile dobro obiskane. Prav pa bi bilo, da bi se igralске skupine od časa do časa pojavile na odru tudi s kakšno dramo.

Vanča ves

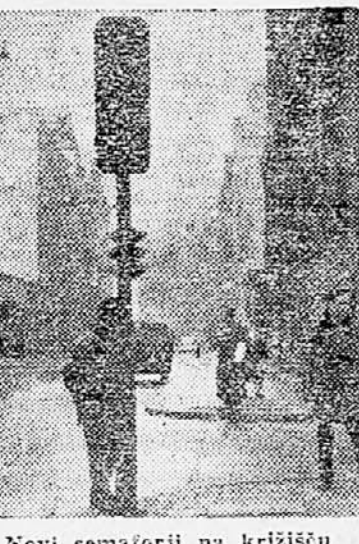
Skozi Vanča ves teče potok Dobel, ki ob dežju večkrat naraste in s tem prekine promet na cesti Tišina-Rankovci. Zaradi tega hočejo prebivalci Vanča vasi, ki so pri tem še najbolj prizadeti, zgraditi s pomočjo občine železobetonski most, Vaščani bodo brezplačno opravili vsa dela in prevoze pri gradnji mostu.

KAJ BO POKAZALA DRAMA?

V ponedeljek 21. IV. bodo zvečer igrali Cankarjeve »Hlapce«, v torku je na sporedu O'Neillovo »Potovanje dolgega dneva v noč«, v sredo bodo delegati lahko gledali Shakespearovo »Ukročeno trolglavko«, v četrtek bo Brechtov »Svejk v drugi svetovni vojni« zabaval obiskovalce, v petek pa ima Drama na sporedu premiero znamenega Tolstojevskega dela »Ana Karenina«. Če omenimo še sobotno ponovitev »Hlapcev« in nedeljsko predstavo »Gordrih« Hachetovnega »Dnevnik Ana Frank« ter še enkratno ponovitev »Hlapcev« ponedeljek 28. IV., imamo podan program Drame v dneh VII. kongresa ZKJ.

TUDI OPERA PRIPRAVLJA IZBRAN PROGRAM

V ponedeljek je na sporedu Čajkovskega »Labodje jezero« pod vodstvom dirigenta dr. Danila Svara, v torku Janáčková »Jenufa« z istim dirigentom, v sredo pa bo v Operi Marijana Kozine »Triptihon«. V četrtek bo za vedro razpoloženje posrbel Verdivjev »Trubadur« in po enodnevnem premoru bo v

Novi semaforji na križišču Miklošičeve in Dalmatinove ulice

Izboljšanje blagovnega prometa

S seje okrajnega odbora Socialistične zveze v Novi Gorici

Te dni je bila v Novi Gorici seja okrajnega odbora Socialistične zveze, ki se je udeležili tudi član predsedstva glavnega odbora SZZL Slovenije Vlado Krivic. Najprej so razpravljali o volitvah v zvezno in republiško ljudsko skupščino. O tem je poročal tajnik okrajnega odbora Socialistične zveze Milo Vizintin in izrekal zahvalo osnovnim organizacijam SZZL in ZK za njihovo aktivno delo.

Loče

Te dni je bil v Ločah občni zbor kmetijske zadruge, ki je lanskoletno poslovanje zaključila z nad 200 tisoč din izgube. Do te je prišlo predvsem zaradi premajhne izkoriščanja strojnega parka. Na zboru je nadzorni odbor kritično ocenil delo nekaterih odsekov, ki bi lahko z večjo poštrevnostjo dosegli večje uspehe. Razprava je bila zelo živahna. Zadržaniki so predlagali marsikaj koristnega, kar bi lahko uresničili. Na zboru so med drugim sklenili, da bodo ustanovili pri zadrugi hmeljarsko in melioracijsko skupnost. Posebno zadnja je zelo potrebna, saj je na območju zadruge precej zamočvirjenih zemljišč, ki jih bo treba meliorirati.

PRED VOLITVAMI DELAVSKEGA SVETA V MEZIŠKEM RUDNIKU

V meziškem rudniku se pripravljajo na volitve novega delavskega sveta, ki bodo 23. aprila. Sedaj so v polnem teku obratni predvolilni sestanki, na katerih izbirajo kandidate za obratne delavske svete in za člene centralnega delavskega sveta. Na obratnih sestankih obnavljajo v glavnem je poročila o delu obratnega delavskega sveta, medtem ko po okoliščinah celotnega podjetja se delo ne razpravlja.

Tudi o teh vprašanih bodo pred volitvami še podrobneje razpravljali, da bi bil vsak član delovnega kolektiva seznanjen z doseganjem v podjetju. Ob razpisu volitev je delavski svet pomotoma izpustil laboratorij, kjer je zaposlenih okoli 30 delavcev. Ni to jih je opozorila sindikalna podružnica. Delavski svet je imenoval volilno enoto želel priključiti k zbiralnici dela, vendar so delavci in uslužbenci tega oddelka hoteli imeti svojo volilno enoto in svoje kandidate. Tem zahtevam je delavski svet namakšno ugodil. M. K.

»Jugoreklam« je postavil nekaj takih novih kioskov

Gasilci v družbenem življenju

Z občnega zbora Okrajne gasilske zveze Maribor

Te dni je bil redni letni občni zbor okrajne gasilske zveze Maribor. Poročili predsednika Antona Pšenčnika in poveljnika Milana Klemenčiča sta osvetlila številne probleme gasilske organizacije v okraju ter hkrati z razpravo nakazali naloge za prihodnje. Zbora se je udeležili tudi podpredsednik OLO Tine Lah, ki je testiral gasilcev k doseženim uspehom. Gasilska društva na področju mariborske gasilske zveze so pokazala v zadnjem času izredno poštrevnost in prizadevanost pri delu. Ni pa razveseljavajoč, da upada število članic, čeprav je po drugi strani dejavnost žena v gasilstvu zelo razgibana. V splošnem je dejavnost gasilk mnogo večja na podeželju kot v mestu. Gasilci prednjačijo marsikje tudi v kulturno-prosvetnem delu. Marsikje imajo samostojne kulturno-umetniške sekcije, številni gasilci pa so tudi člani prosvetnih in drugih društev. Tako deluje v Ptuju

225, Dravogradu 55 in v Poljčanah 24 članov gasilskih društev v kulturo-prosvetnih društvih. Samo na področju občinske gasilske zveze Ptuj, je bilo lani 85 raznih prireditelj in nastopov. Na tem področju deluje 16 igralskih društev, 8 pevskih skupin, 4 tamburški zvozi, 2 godbi na pihala itd. Tudi v Ortni, Dravogradu in drugod so v tem pogledu gasilci marljivo. Društvo Maribor-Center zasluži pohvalo zlasti za delo s pionirji, medtem ko je na področju Tezna močno razvita dramska dejavnost. Isto velja v zadnjem času tudi za gasilsko zvezo v Račah, saj je bilo samo v Trzinah v zadnjem času 16 dramskih prireditelj.

Sanitarna služba je marljivo opravljala svojo dolžnost le v nekaterih občinskih zvezah. Anketna o sanitarni službi je pokazala, da je ta služba pomembna, vendar povsod po manjkajiva. V prihodnje bo vsakogar treba poskrbeti za njeno izboljšanje.

Letos več gostov kot lani

Z občnega zbora Gostinske zbornice za okraj Koper

V sredo se je zbralo nad 100 delegatov na III. rednem letnem občnem zboru Gostinske zbornice okraja Koper v veliki dvorani jamske restavracije v Postojni.

Iz obširnih poročil in zelo živahne razprave, ki se je zavlekla še v popoldanske ure, povzemamo, da je poleg razvijajoče se industrije in kmetijstva v koprskem okraju gostinstvo eno izmed izredno pomembnih panog gospodarstva, ki ima neomejene možnosti razvoja. V gostinstvu so lani v koprskem okraju imeli izredno velik promet, letos pa pričakujejo še večjega. Lani so uspe-

šno izboljšali stanje uslug v večji izbiri, kvaliteto in izboljšanjem postrežbe. Koprski okraj meji na Italijo, ki spada v vrsto najmočnejših turističnih dežel v Evropi. Zato si koprski okraj, posebno pa okrajna Gostinska zbornica prizadevata dvigniti nivo gostinstva in ga približati italijanski višini.

Realizacija gostinskih storitev se je povečala lani v primerjavi z letom 1956 za 33 odstotkov. Inozemske nočitve so se lani zvišale od predlanskega leta kar štirikratno. Razveseljivo pa je dejstvo, da se je lani zmanjšala potrošnja vina v primerjavi z letom 1956 za 9 odst.

poraba brezalkoholnih pijač pa je narasla za 25 odstotkov. Tudi maloobrnejni promet se je v primerjavi z letom 1956 povečal za 270 odstotkov. (Pri tem so mišljeni prehod čez mejo.) Maloobrnejni promet daje gostinski podjetjem 30 do 50% celotnega njihovega prometa. Lani se je tudi dvignila osebna potrošnja, kar je vplivalo na splošni gostinski promet. Na pobudo občine Piran in Koper so razne gospodarske in družbene organizacije iz notranjosti Slovenije uredile počitniške domove, camping prostore in weekend hišice. Koprška Gostinska zbornica pa si je vse-

skezi prizadevala, da so gostinci imeli enak odnos do domačih kakor do tujih gostov, letos pa bodo to prizadevanje še povečali.

Stanje gostinskih obratov je v nekaterih občinah še dokaj neugodno, in tudi pogoji za nudenje gostinskih uslug so dokaj težki. V teh krajih kažejo veliko skrb s strani občinskih ljudskih odborov, ki se zavedajo, da lahko pričakujemo vsestransko korist prebivalstva prav od ugodnega razvoja gostinstva in turizma.

Lani so razširili gostinsko mrežo in jo tehnično boljše opremili. Posebno viden je napredek v razvoju in modernizaciji že obstoječih obratov, v koprskem okraju pa so lani tudi dobili nekaj novih sodobno urejenih gostinskih podjetij. Tako so postali marsikateri lokalni estetsko boljše urejeni in sostom bolj priljubljeni.

Dasiravno je v pretekli sezoni prebivalstvo v koprskem okraju imelo težave pri nabavi in nakupu najrazličnejšega blaga, so vendarle z razgovori in načrti sklenjenimi že v predsezoni, ugodno uredili preskrbo z živili, preskrba s pijačami pa posebno v izredni vročini ni bila zadovoljiva. Vse to in pa dejstvo, da hrvaški dobavitelji letos niso bili preveč razpoloženi za dobavo vina tem krajem je privedlo do tega, da so se že sedaj pozanimali za zadostne količine hrane in pijač.

Tudi vprašanje kadrov, ki jih je vedno premalo in njihovi izobrazbi, prav tako pa tudi pravilni propagandi, bodo posveščili letos in prihodnja leta več pozornosti kot doslej, kajti perspektivni plan za napredek in razvoj gostinstva in turizma, predvideva modernizacijo in okrepitev gostinske mreže, s čimer se bodo kapacitete povečale za 592 postelj v gostinskih objektih za 1280 pa v počitniških domovih in drugod. Lani so v ta namen porabili okrog 100 milijonov, letošnji investicijski elaborati pa predvidevajo uporabo kreditov v znesku 250 milijonov din.

Horikulturno društvo Slovenije bo imelo svoj prvi občni zbor 11. maja 1958, ne 20. aprila, kakor je bilo javljeno z mesečnikom SVV.

Zgradimo čimprej našim otrokom sodobno okrevališče ob slovenskem morju! To šlovelokoljubno akcijo boste podprli in pospešili, če boste že danes kupili srečke denarne loterije Rdečega križa Slovenije. Zrebanje bo 20. aprila. Izžrebana bo vsaka četrta srečka.

Upravni odbor
Kmetijske zadruge
Celje
razpisuje mesto
UPRAVNIKA

Pogoj: agronom ali kmetijski tehnik s prakso.

NAKUPOVALCA

za odkup kmetijskih pridelkov in živine Nastop službe takoj! — Ponudbe pošljite upravnemu odboru KZ Celje, Staneva 29, 2048-R

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri delavskem svetu Obrtnega podjetja »ČIPKA«, Idrija, razpisuje mesta za:

SEFA KOMERCIJALE

Pogoj: dovršena srednja ekonomska šola in večletna praksa z znanjem nemščine in italijanščine.

SEKRETARJA PODJETJA

Pogoj: potrebna srednješolska izobrazba z daljšo prakso na podobnih delovnih mestih. Nastop službe takoj ali po dogovoru. — Plača po dogovoru in tarifnem pravilniku. — Reflektanti naj pošljejo pisemne ponudbe s kratkim življenjepisom in navedbo dosedanje prakse upravi podjetja do 30. aprila 1958. 2049-R

Zahvala

Ob smrti našega skrbnega moža in očeta

JOŽETA ALIČA

se najtopleje zahvaljujemo dr. Cilki Mozetičevi za njeno nesebično skrb v njegovi bolezni. Zahvala SZDL, kolektivni OZSZ Koper, zetovim sodelavcem in sorodnikom za darovane krasne vence. — Dožnost nam je, da se zahvalimo tov. Kavčiču za iskrene besede ob odprtem grobu, kakor tudi vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti.

Za vse in vsem prisrčna hvala.

Aličevi in sorodstvo.

Delegati med občnim zborom v Postojni

Učiteljev jim primanjkuje

Zgledno delo Sveta za šolstvo kočevske občine

V kočevski občini nujno potrebujejo 29 učiteljev, je na svoji zadnji seji ugotovil Svet za šolstvo. Jeseni bodo odprli dve osemletki v Kočevju in eno v Fari ob Kolpi, kar bo še povečalo pomanjkanje prosvetnega kadra. Poleg zdravstvenih delavcev najbolj primanjkuje učiteljev, a občinski ljudski odbor kljub temu daje štipendije ozirnoma študijske podpore le osmim učiteljskim. Zaradi

te ugotovitve je Svet sklenil, da bo priporočil ljudskemu odboru, naj spremeni svojo politiko štipendiranja dijakov in študentov, tako da poveča število štipendij, namenjenih za učiteljske, obiskovalce višje pedagoške ter Vzgojiteljske šole.

Svet za šolstvo, ki v zadnjem času vedno odločnejše rešuje prosvetno problematiko v tej občini, je razpravljal tudi o ustanovitvi nove šole na Oneku in sklenil, da bo njeno ustanovitev priporočil. Razprava o proračunu za šole v takem letu je pokazala, da bo mogoče dati nujno potrebna sredstva za opremo posebnih tehničnih delavnic v skladu z uvajanjem reformirane šole. V ta namen bo občinski ljudski odbor dal 800.000 din.

Poseben problem predstavlja veliko število šol po samotnih vaseh v občini, ki so nastajale v glavnem v zasilnih stavbah. Občinski ljudski odbor sicer že vsa pojojna leta rešuje to vprašanje, vendar ga je težko rešiti, ker se novogradnje ne izplačajo zaradi majhnega števila otrok. V večini teh vasi se število prebivalcev že vsa leta manjša, ker odraščajoča mladina odhaja v mesta in se več ne vrača.

Tudi to je eden od vzrokov, da se Občinski ljudski odbor bori z velikimi težavami glede name-

šanja prosvetnih delavcev, ker se vsi izogibajo tem krajem. Svet za šolstvo je vse te probleme temeljito pretesel in sklenil, da bodo člani sveta obiskali gimnaziji v Kočevju in Fari, da bi v razgovoru z dijaki-domaćini pridobili nove učiteljske in tako vsaj v prihodnjih letih začeli reševati problem prosvetnega kadra v tej občini.

B. M.

Gradbeno podjetje »TEHNIKA«, Ljubljana

sprejme:

3 GRADBENE DELOVODJE

2 GRADBENA TEHNIKA

3 ADMINISTRATIVNE USLUZBENCE več kvalificiranih ZIDARJEV in TESARJEV ter polkvalificirane in nekvalificirane DELAVCE

Plača po tarifnem pravilniku podjetja. — Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Pisemne ponudbe z opisom dosedanjih zaposlitev pošljite personalnemu oddelku podjetja. 2046-R

Umrli nam je mož, oče, stari oče, brat, stric in tast

BOŽO SUKNAIČ

upokojenec

Pogreb bo v soboto, 19. aprila 1958, ob 16.30 iz Jožefove mrliške veže na Zalah.

Zalujoči: žena Jožefa in družine Suknaič, Medič, Zotti, Velnar in Ericelj.

Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Beograd, Zagreb, Nontranje gorice, 17. aprila 1958.

Nepričakovano je preminil naš uslužbenec, tovariš

PETER VEBER

v. d. Sefa Uprave za dohodke

Pogreb bo v soboto, 19. aprila 1958, ob 16. uri na pokopališču v Zeleznikih.

Ohranili ga bomo v trajnem spominu!

Občinski ljudski odbor Zelezniki in sindikalna podružnica

Sporočamo žalostno vest, da nas je prezgodaj zapustil ljubljani mož, dobri oče, sin, brat

PETER VEBER

Dragega pokojnika bomo spremlili k zadnjemu počitniku v soboto, 19. aprila 1958, ob 16. uri na pokopališču v Zeleznikih.

Zalujoči: žena Marica, otroci Marjetka, Peter, Mojca, Zvonka, mati Katarina, bratje Franjo, Alojz, Janko. Češnjica, Jesenovce, Skofja Loka, 18. aprila 1958.

Sporočamo žalostno vest, da je po kratki in mučni bolezni umrl naš član

EDI AŠKERC

industrijski poslovodja

Pogreb pokojnika bo v petek, 18. aprila 1958, ob 16. uri iz mrliške veže na Mestnem pokopališču v Trbovljah.

Podružnica sindikata rudarjev Trbovlje, Osnovna organizacija ZKS obrata Trbovlje, DRNIČ rudnika Trbovlje - Hrastnik.

Nenačoma nes je zapustil naš dragi oče, stari očka, brat in tast

ANTON UKMAR

upokojenec

Pokopali smo ga v Vodnjani pri Puli 11. aprila 1958.

Zalujoči: hčerka Nada Polak z možem in otroci ter brat Jakob z družino.

Ljubljana, Maribor 17. aprila 1958.

Umrli je naša mama

FANIKA JAKLIČ roj. RAZINGER

Pogreb blage pokojnice bo v soboto, 19. aprila 1958, ob 15. uri iz mrliške veže Splošne bolnišnice na šmihelsko pokopališče.

Zalujoči: hčerka Nada, zet Tone Valentinič, vnukinja Metka in Polonca ter ostalo sorodstvo.

Novo mesto, 17. aprila 1958.

Dvojna prvomajska številka ilustrirane revije »TOVARIŠ«

izide že 29. aprila 1958.

IZ VSEBINE:

- »Strah se vrača na Wall-Street«
  - »Nezadostno za učenca — odlično za pionirje«
  - »Bogastvo in beda Perzije«
  - »Moda — film — romani v nadaljevanjih...«
- CENA DVOJNE ŠTEVILKE »TOVARISA« JE 70 DIN.

PREDSEDSTVO SZDL SLOVENIJE, LJUBLJANA, Tomšičeva ulica 5

razpisuje delovna mesta za:

2 DEBATNA STENOGRAFA, STROJEPISKO in PISARNIŠKO MOČ

Pogoj: ustrežna šolska izobrazba ali večletna praksa. Plača po zakonu o javnih uslužbenih in pravilniku.

Interesenti naj pošljejo prošnje z življenjepisom in opisom dosedanjih službovanj na gornji naslov. 2028-R

ARGO Izola

Apotije:

ARGO GOVEJA JUHA 60 DIN
ARGO GOBOVA JUHA 60 DIN
ARGO FIZOLOVA JUHA 40 DIN
ARGO GRAHOVA JUHA 40 DIN

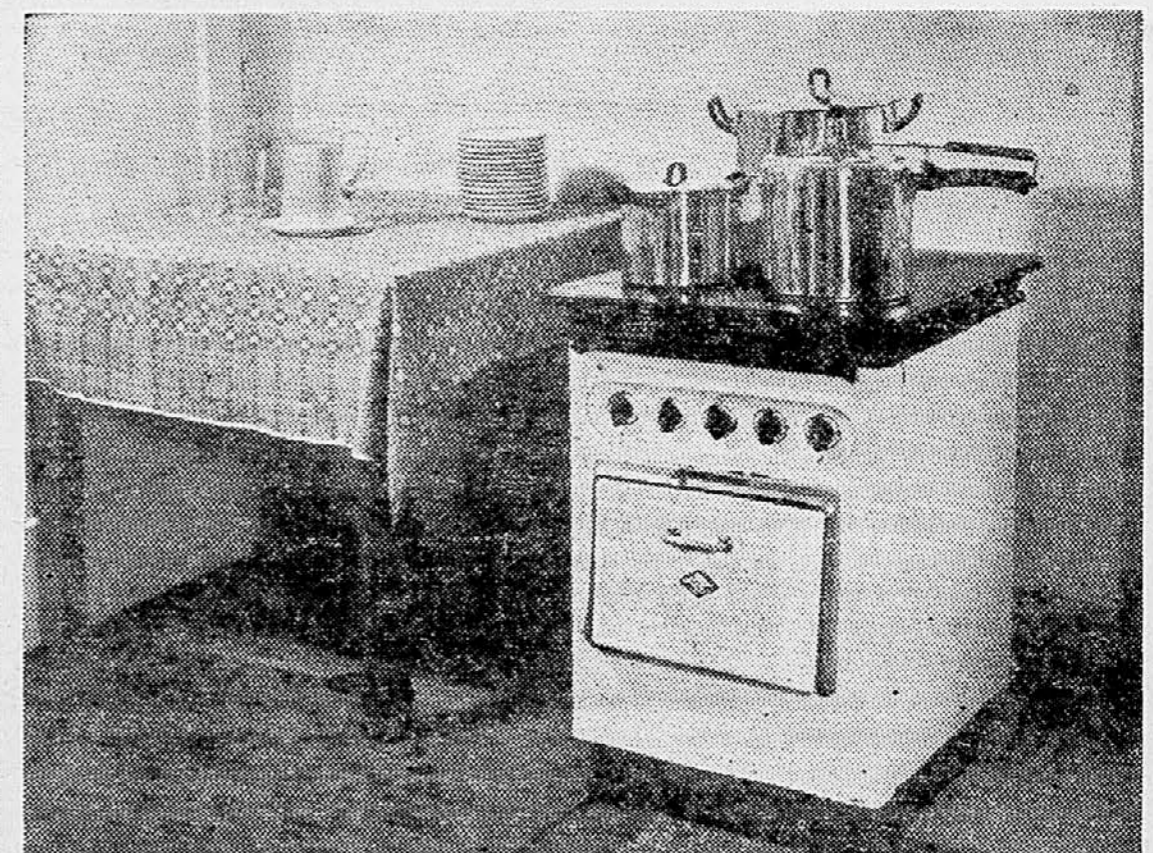
ARGO, tovarna živinskih in kemičnih proizvodov, IZOLA

Komisija za uslužbenske zadeve Občine Lenart razpisuje v administraciji OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA LENART službena mesta za:

- REFERENTA za imovinsko pravne zadeve, FINANČNEGA INSPEKTORJA, STENODAKTILOGRAFA,
- REFERENTA za prosveto, PERSONALNEGA REFERENTA,
- REFERENTA za vodstvo registra SLP,
- REFERENTA za dohodke od gospodarstva,
- REFERENTA za gradbene zadeve,
- REFERENTA za notranje zadeve,
- MATICARJA za matični urad v Lenartu,
- SANITARNEGA TEHNIKA,
- KNJIGOVODJO za davčno knjigovodstvo,
- DVE STROJEPISKI,
- SEFA stanovanjske uprave v Lenartu,
- EKONOMIA,
- TELEFONISTA in UPRAVNIKA gospodinjstvenega centra v Lenartu.

Pogoj: predpisana šolska izobrazba. Pravilno kolkovane prošnje s priloženim osebnim in strokovnim življenjepisom, dokazili o šolski izobrazbi ter dosedanjih zaposlitvah vložite pri Komisiji za uslužbenske zadeve Občinskega LO Lenart do 31. maja 1958. 2538-R

Ekonomičnost „PRETIS“ posode

Extra „PRETIS“

Ker ima Extra PRETIS posoda 6 mm pojačeno dno, vzdržlji 50 let, kar pomeni, da vas garnitura te posode ne stane niti 1 dinar dnevno. 1622-R

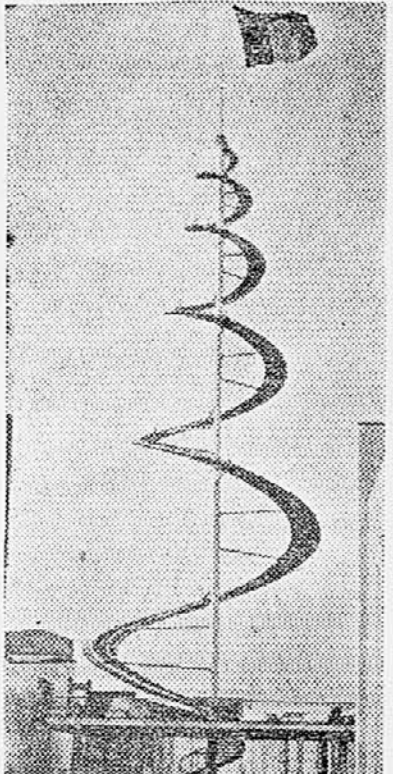
SVETOVNA RAZSTAVA V BRUSLJU

Petdeset let človeškega razuma

BRUSELJ, 16. aprila. (Po telefonu) Ze pred štirimi leti so se pričele v Bruslju priprave za veliko manifestacijo mednarodnega sodelovanja za svetovno razstavo. Namen razstave je lep in pohvalen: pokazati naj bi rezultate, ki jih je v zadnjih 50 letih dosegel človeški razum na področju razvoja znanosti, tehnike, umetnosti, umetnosti, umetnosti, umetnosti nad naravo in ničevost malih problemov, ki jih pozna vsaka država v svojem notranjem in zunanje-političnem življenju, skoraj brezpomembnost takih dogodkov, kakor je vladna kriza, ki je zopet »izbruhnila« v Parizu. Morda je to največji pouk, ki nam ga nudi svetovna razstava in napak bi bilo podcenjevati njegovo vrednost.

Izbrani način potovanja — let s helikopterjem — seveda dodaja občutkom ščepec začimbe. Posebno imenitno se počutiš, če se ti je posrečilo dobiti vozni listek, ko vsi časopisi oznanjajo, da bo doživljaj zagotovljen le redkim izbrancem in da so vsi poleti rezervirani že za mesec naprej. Ti si torej med tje mi izbranci in svet ti bo gotovo zavidal. Ničurnost, ki je kaj hitro kaznovana!

Elegantna spirala, del belgijske razstave, ki je narejena iz novega gradbenega materiala, imenovanega eternit.

Nesrečno staro pravilo, ki nikdar ne preneha dokazovati svoje točnosti pravi: kadar je pričakovano veliko, se kaj rado zgodi, da te čaka razočaranje.

V eni od dveh kabin helikopterja, ki omogoča udobno potovanje dvanaestim potnikom, smo se zbrali tega dne samo štirje »izbranci«. Kolega, azijski novinar in dva Amerikanca, zakonski par, ki se vračata z romana v Lourde, ki prelistavata vso pot debelo knjigo o lourdeskih čudežih, sedaj pa početa zamuditi priložnosti, da obiščeta tudi Bruselj.

Stroji prično delovati. Toda, kakor da niso dovolj močni, nikakor se ne moremo odlepiti od tal. Tako se vsaj dozdeva nam nezkušenim potnikom. Dan je lep, sončen, nebo je jasno, potovanje bi torej po vseh pravih moralo biti prijetno.

Končno letimo. Veliko okno nam omogoča pogled na znane spomenike, parke, svetlikajočo se Seine, podobe, ki so tako domače, če človek nekaj časa živi v tem velikem mestu.

Pogovor ni možen, kajti hrup strojev oglušuje in še nekaj — kobilica zelo neprijetno poskakuje in pogled se zelo pogosto in skoraj nehote obrne proti zaboji s papirnati vrečicami, ki so »na razpolago«. Vsi se nekako zresnimo, nočemo, da bi se nam pogledi križali, vztrajno

»polni zanimanja« gledamo skozi najbližje okno.

Olajšanja ne nudi niti pokrajina. Brezmejne ploskve zemlje že pripravljene za najmodernejši poljedelski stroj za pomladno setev. Letimo namreč tako nizko, da jasno razločimo ravne črte, ki so jih stroji zapustili za seboj. Reka, gozd, malo naselje, tisočeri srednjeveški francoski gradovi. Kljub zemljepisni karti, na kateri je naznačen let, se vendarle ne orientiramo. Manjka ljubezna stvarstva, ki bi nas prosvetlila kot vsevedni ciceron.

Ko smo po času sodeč morni, da bo, kakor vsaka muka, tudi ta doživela svoj konec, je neprijetno zmoti razbil glas v zvočniku: »Zaradi močnega vetra bomo prispeli v Bruselj z najmanj enourno zamudo.«

Bili smo sele nad Monsom — črno deželo — kakor jo imenujejo Belgijci. Vse upanje smo morali pokopati in če nam je bilo prej to upanje prineslo varljiv občutek olajšanja in misel, da potovanje ni več tako neprijetno, so se sedaj naš obraz še bolj zmračili.

Končno se je po treh urah vožnje na obzorju pokazal prvi Bruselj, ne neka fatamorgana. Veliko mesto, ki se je strašno razširilo na vse strani, saj so hiše pretežno dvonadstropne in skoraj ena četrtina vsega prebivalstva Belgije živi v njem.

Se zadnje presenečenje, ki nam ga je »ljubeznivo« pripravila letalska družba Sebana. Kljub vsem reklamam v časopisju: ker svetovna razstava še ni odprta, ne bo helikopter preletel razstavišča in se ne bo spustil tik ob njem. Toda nam je bilo že vseeno. Privoščili smo si edino pogled iz precejšnje daljave na Atomium — najvišje in najzanimivejšo konstrukcijo razstave, ki se je srebrno iskriča v soncu, potem pa smo samo gledali, kdaj se čudno sapa naše jadrnice dotaknejo tal. Sicer mislim interjuvala svojih sopotnikov, toda kaj malo verjamem, da jih bo helikopterska služba še kdaj prištevata med svoje potnike. Zase me vsekakor prepričana, da bom

povratno karto izkoristila zaležajo. Sicer pa, čemu bi človek stvari gledal s tragične strani. Izkušnja me je osvobodila iluzije, da ni prometnega sredstva, ki ga ne bi odlično prenašala, in to bo nemara koristilo tudi vsem tistim, ki bi me hoteli posnemati.

Sploh pa se človek na trdnih tleh hitro zopet navzame optimizma, zlasti kadar sije sonce in kadar zaupaš nezmožljivim elektronskim možganom, da ti v 10 sekundah poščejo hotelsko sobo. Ta nezmožljivi stroj je skoncentriral vse jugoslovanske novinarje v hotelu s čudnim imenom »Južno parkiranje«. Kdo bi mislil, da tak stroj zna upoštevati celo narodnost. Najbrže so mu pri tem morali vendar pomagati njegovi človeški služabniki. Bila sem očarana, ko so mi v domu tiska, v strašnem babilonskem stolpu, kjer se te dni srečuje 2000 novinarjev z vseh strani sveta — oči 500 milijonov bralcev — pokazali še belgijsko časopisje — pojasnili, da je naš hotel popolnoma nov in da so pravkar končali njegovo urejanje.

Stopila sem vanj kot prvi gost. Stevilka ena v njihovem seznamu. Naključje ali šaljiva potegavščina: hotel, ki bi prej zaslužil ime »provizorije«, razumljivo ni še gotov (in res ga bodo po razstavi takoj spreminili v urade, ki po vsem videzu ne bodo posebno ugledni, kar ne bo edini primer v Bruslju).

Toda Jugoslovani, državljani dežele, ki se obnavlja in izgrajuje, bi se tu morali čutili v svojem ambientu in tako laže prenašati boli domotožja. Tako najbrže sklepajo komplicirani deli elektronskega stroja. Zal smo oddaljeni le nekaj metrov od osrednje klavnice in da nam nočno samotno polni mukanje govoda in blejanje ovac ni posebno prijetno. Vendar ne bodimo diakopecpi in ne drammatizirajmo po nepotrebnem položaja!

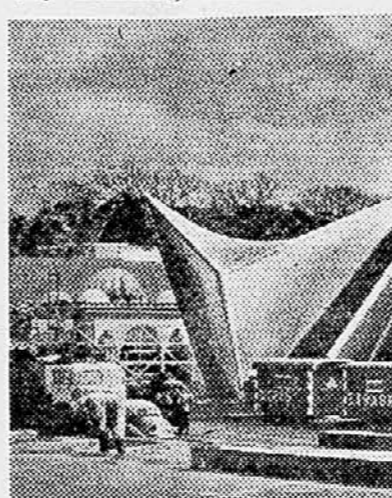
Sploh je pa Bruselj prijetna prestolnica s starimi cerkvami, z bogatimi umetniškimi galerijami Grand Place, ki je zgrajen v skoraj pravilnem četverkotniku in kjer dominira poslopje mestne občine, ki so ga začeli graditi leta 1402 in je nedvomno pravi biser.

Bruselj je plod moči in bogastva srednjeveških rokodelskih in trgovskih cehov in kaj bi moglo odražati to moč bolje kakor zgodovina tega trga?

Leta 1695 je maršal sončnega kralja Ludvika XIV. bombardiral leseno hišo tega srca Brus-

lja. Požar je uničil vse, razen pravega cilja tega napada — občine in njenega stolpa. Rokodelci so se zbrali in odločili, da bodo svoj trg ponovno zgradili. Po starih letih je bilo delo gotovo. Hiše so bile kamenite, bogato okrašene z zlatom, belimi kipi, reliefi — simbol posameznih poklicev: pekov, sodarjev, mesarjev, ladjedelničarjev itd. Deluje neverjetno enotno, impresivno, zlasti v večerni razsvetljavi navadnih električnih žarnic, ki širijo svetlobo, podobno lojnkam. Hvala bogu, da sodobna neonska luč gemkaj ni prodrla.

In še podatek, ki odraža belgijski smisel za hudomušnost: kakor bi trdoživji rokodelci hoteli ironizirati rušilne namene

Zanimivi nizozemski paviljon na bruseljski razstavi. Paviljon je zgrajen po zamisli znanega arhitekta Corbusiera.

Ludvika XVI, so poškodovane dele občinskega poslopja obnovili prav v slogu, ki nosi ime tega francoskega kralja.

Druga belgijska zanimivost — hiša prve družbe, ki je organizirala v 15. stoletju prvo poštno službo v Evropi. Belgijci so bili pač vedno podjetni, in pa ogromna sodna palača, ki jo imenujejo Bruseljčanj mamut in se skušajo iz nje norčevati, pa norčevanje težko prikriva ponos. Ki jih navdaja, da je v njihovem mestu kameniti kolos, največja stavba 19. stoletja na vsem evropskem kontinentu. Ta mamut se je vregel na prostor 2 ha. V njem se skriva 27 ogromnih in 245 manjših dvoran a vrhunec prostornosti in višine je vsekakor dvorana »izgubljenih korakov«, visoka 97 m, tako da bi v njej našel prostor vitki stolp občinskega poslopja. Njegovo mogočno kupolo je moč videti vsepovsod, dominira nad mestom in ko se nanjo navdiš,

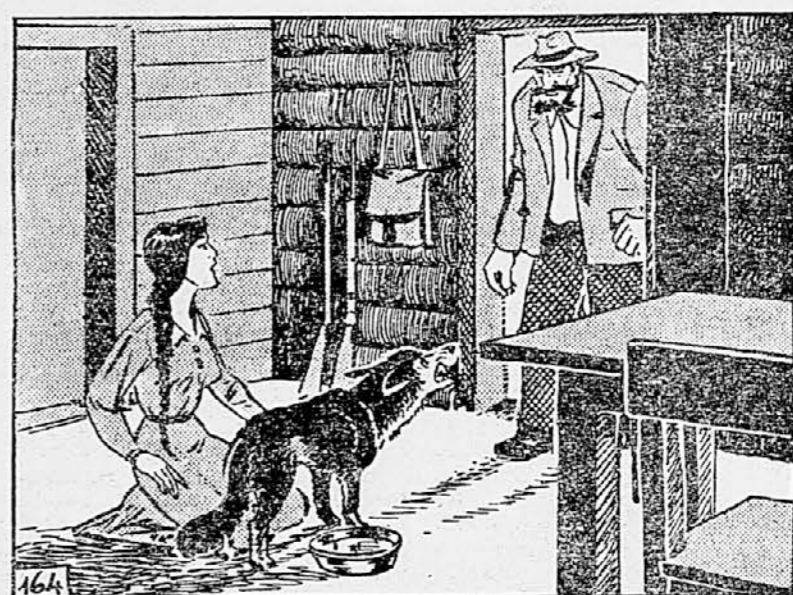
je njena neoriginalnost ne moti več.

Svetovna razstava bo Bruslju nedvomno koristila. Že dve leti pridno gradijo in stanovanjskega problema, ki je skoraj v vsem svetu eden najtežjih, mesto — lahko bi dejali — ne pozna več. Zgradili so nove ceste, razširili stare, napravili podvoze in pomembno povečali prometna sredstva in prometne linije. Napor se jim bo vsekakor izplačal in bo ostal trajnejši od šestmesečne razstave, čeprav bi bilo napačno podcenjevati gospodarski dobiček, ki ga bodo prinesli Belgiji milijoni obiskovalcev.

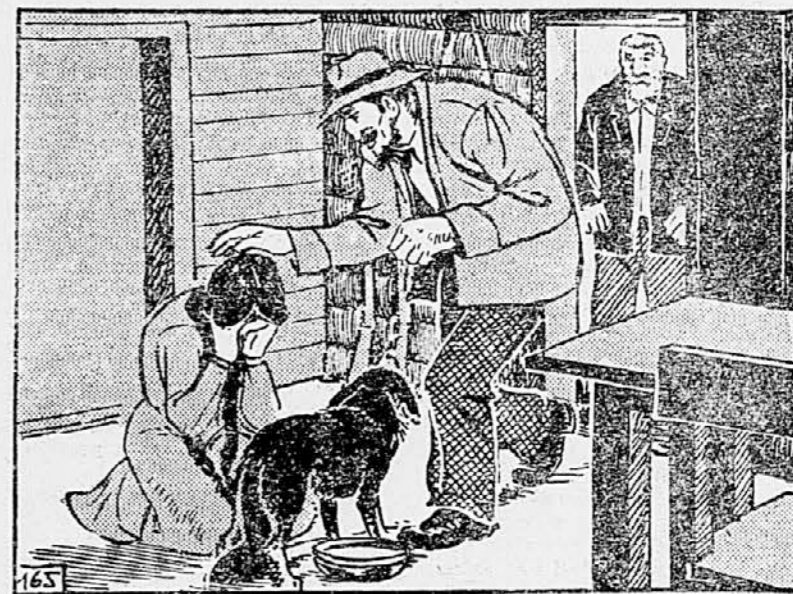
Toda krivico delam svetovni razstavi, zaradi katere sem prišla sem, Novinarji vsega ve-

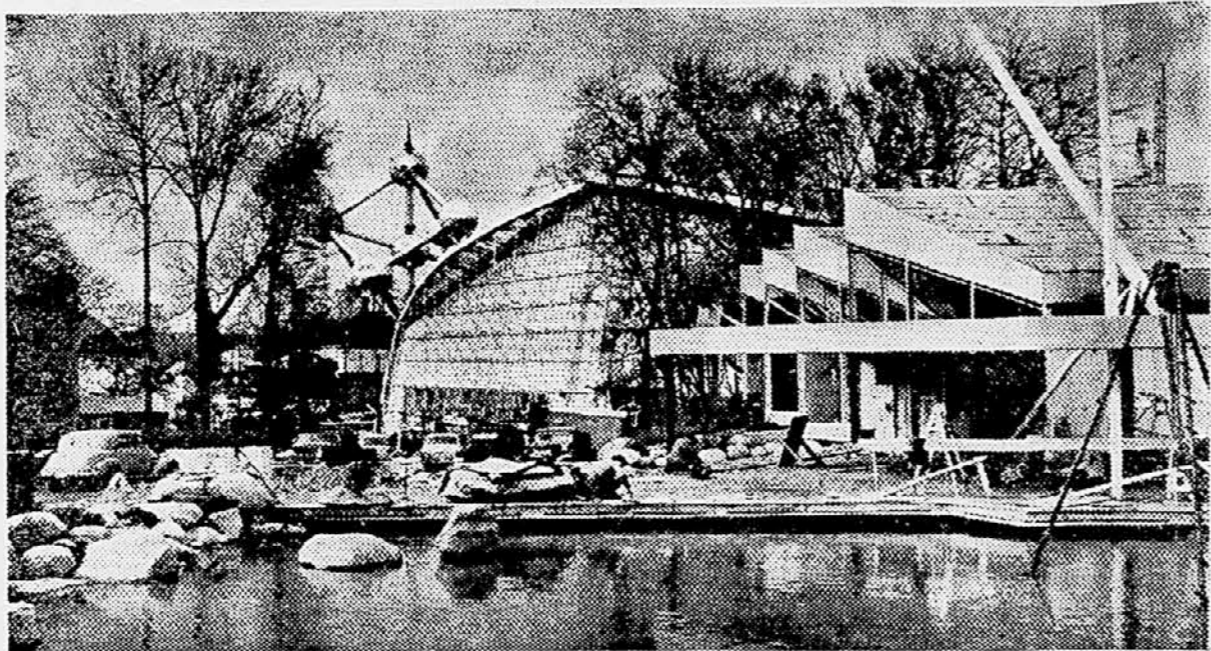
163. Nepeesa se je kmalu vrnila s posodo tople vode in mehko krpo. Nežno mu je začela otirati ranjeni gobček. Niti premaknil se ni, čeprav je ob slehernem njeinem dotiku vzdrhtel. Se dihati si ni upal. Nepeesi so oči potemnele: »Pretepaj te je! S palico te je pretepaj! Ta žival!« In sklonila se je z obrazom prav k njegovi glavi.

164. Takrat so se vrata odprla in na pragu je stal McTaggart. Kot da bi se v tistem trenutku Bareeju nenadoma vrnila vse moči! Skočil je iz naročja Vitke vrbe in zarenčal. Dlaka se mu je narsnila in oči so mu zagorele kot žerjavica. »Sam vrag je v njem!« je rekel McTaggart. »Volčji izrodek je. Previdna bodi, da te ne ugizne, Ka Sakahet!«

165. Uporabil je bil ljubkavalno besedo, s katero so Indijanci klicali svoje zaročenke. Nepeesi je srce hitreje utripalo. Sklonila je glavo in stisnila pesti. McTaggart pa je mislil, da se je zmedla, stopil je k njej in iztegnil roko, da bi jo pobožal po laseh. Pierrot, ki ni prezrl niti imena niti McTaggartove kretnje, je na vratih prestrašen obstal.

Pogled na švicarski paviljon, del francoskega paviljona (zadaj levo) in znani »atomium« simbol našega časa

»Kaj neki? Tolažil me je. Kakor vsak zdravnik. A jaz vendar sama vem. Da bi bili vsaj premožni... A tako?« Nenadoma je vstala.

»Trenutek, prosim, zdi se, da me kliče.« Ko je odšla iz kuhinje, je Felek po svoje po strani pogledal na Jurija. Ta je sedel zamišljen. Skozi na pol odprto okno je bilo slišati nestrpno kljuvanje golobov, ki so zobali drobtine na okenski polici.

Cez nekaj časa se je gospa Bogucka vrnila. Oba sta vstala. »Kaj je?« je vprašal Szretter.

»Martin prosil, da pridete k njemu. Po vsej sili bi se rad videl z vama. A prosim vaju, ljubčka moja, nikar mu ne pustita preveč govoriti. Zdravnik je prepovedal.«

V sobi je bil hladen polmrak. Okenske navojnice so bile spuščene skoraj do kraja. Pod njimi so prosevali le slabotni prameni svetlobe. V teh pramenih so se rdečili spomladanski jegličji. Na stenah so visele nabožne podobe v tankih, pozlačeni okvirih. Pri enem oknu je stal šivalni stroj. Pri drugem — nekoliko večja mizica s knjigami in pisalnim priborom.

Martin je ležal na postelji, oprt na visoko naloženo blazino. Njegov obraz je bil bel kakor posteljina, lica in senca udrti. Nos se mu je zaostрил in podaljšal, oči so mu sijale z nemirnim, vročnim bleškom. Ko je zagledal ta dva, ki sta vstopila, je skušal dvigniti glavo.

»Leži!« je izdaleč zaklical Szretter. »Servus! Kaj pa je s tabo?«

Martin je molče gledal svoja prijatelja. »Sedita,« je zašepetal nazadnje.

»Nič ne de!« je zamrmral Felek. »Saj la'k stojiva.« Roke so se mu čedalje bolj potile. Kar naprej jih je brisal ob hlače. Szretter si je primaknil stol k postelji.

»Sedi,« se je ozrl na Felka. In ne da bi se dalje menil zanj, se je obrnil k Martinu: »Nič ne maraj, stari,« je rekel prijazno s svojim vedrim glasom. »Krvni udor še ni nič strašnega. Malo poležiš, se odpočiješ in vse bo dobro. Do poletja boš gotovo ozdravil.«

Martin je strmel vanj z bleščecimi očmi. Nenadoma je zganil ustnice. Szretter je to opazil in se nagnil k njemu. »Bolje bo, če ne govoriš. Ne smeš se utrujati.«

Bolnik je odkimal. »Kaj ste napravili z njim?« je šepnil.

Felek se je nemirno zganil na stolu. Nekaj časa so vsi molčali.

»Ne misli na to,« je nazadnje mirno rekel Szretter. »To je naša reč. Vse je v redu.«

Martin je priprl veke. Z zaprtimi očmi je bil videti kakor mrtič. Skorajda ni dihal. Kljub spuščeni oknicam je bilo v sobi prav razločno slišati golobe, kljuvajoče po okenski polici. Nad Martinovo posteljo je visel velik oljnat tisk, ki je prikazoval svetega Krištofa z malim Jezusom na plečih. Szretter je nekaj časa ogledoval to sliko. Bila je nenavadno grd in nespretno izdelan zmazek.

»Zaspal je.« je potihoma rekel Felek.

Toda Martin ni spal. Odprl je oči in pogledal najprej Jurija, nato Felka.

»Hočem vedeti. Kaj ste napravili z njim?« Szretter je skomignil.

»Čemu ti bo to? Povedal sem ti, da je to naša reč.«

»Moja tudi.« Nestrpno je odrinil odejo in se skušal vzdigniti, toda zmanjkalo mu je sile. Omahnil je nazaj na blazino. Nekaj časa je ležal nepremično.

»Hočem vedeti,« je rekel s komaj slišnim šepetom. Sa-to.«

Felek ni zdržal. »Jurek, povej vendar! Kaj more to škoditi? Če hoče...« Szretter je sedel zamišljen.

»Jurek!«

Ta se je nenadoma vzravnal.

»Ne!« je rekel trdo in vstal. »Greva. Drži se, Martin. Vse bo dobro. Cez nekaj dni prideva pogledat k tebi.«

Martin je imel oči spet zaprte. Felek se je sklonil nadenj in mu nerodno stisnil roko, ki je brezmočno ležala na odeji.

»Servus, Martin.«

»Ne prihajajta,« je zašepetal bolnik.

To je rekel Felku, a slišal je tudi Jurij, ki je stal poleg njega.

»Kakor hočeš,« je rekel hladno. »Drži se.«

Gospa Bogucka ju je čakala med kuhinjskimi vrati. Toliko da sta stopila iz sobe, že ju je ošinila z nemirnim, vprašujočim pogledom.

»No, kako je? Kakšen se vama je zdel?«

»Nikar si ne delajte skrbi,« je rekel Szretter. »Je zelo oslabiljen, a to je zmeraj po krvnem udoru. Izliza se bo.«

Stala je, pritiskajoč roke na prsi, in z utrujenimi očmi strmela v Szretterja, kakor bi se hotel pokrepčati s svežostjo njegovega zdravega, mladostnega prikupnega obraza.

»Mislite? Bog daj! Ker če bi ga imela izgubiti...«

»Nikar ne mislite na to.« Solze so jo dušile, samo pokimala je. »A bova šla?« je tiho rekel Felek.

Szretter je hitro segel v žep, vzel iz njega dva petstotnjaka in ju ponudil gospi Bogucki.